

EL MIRALL

Núm. 152

3,01 EUR

Dossier

El dret a l'habitatge

Entrevista

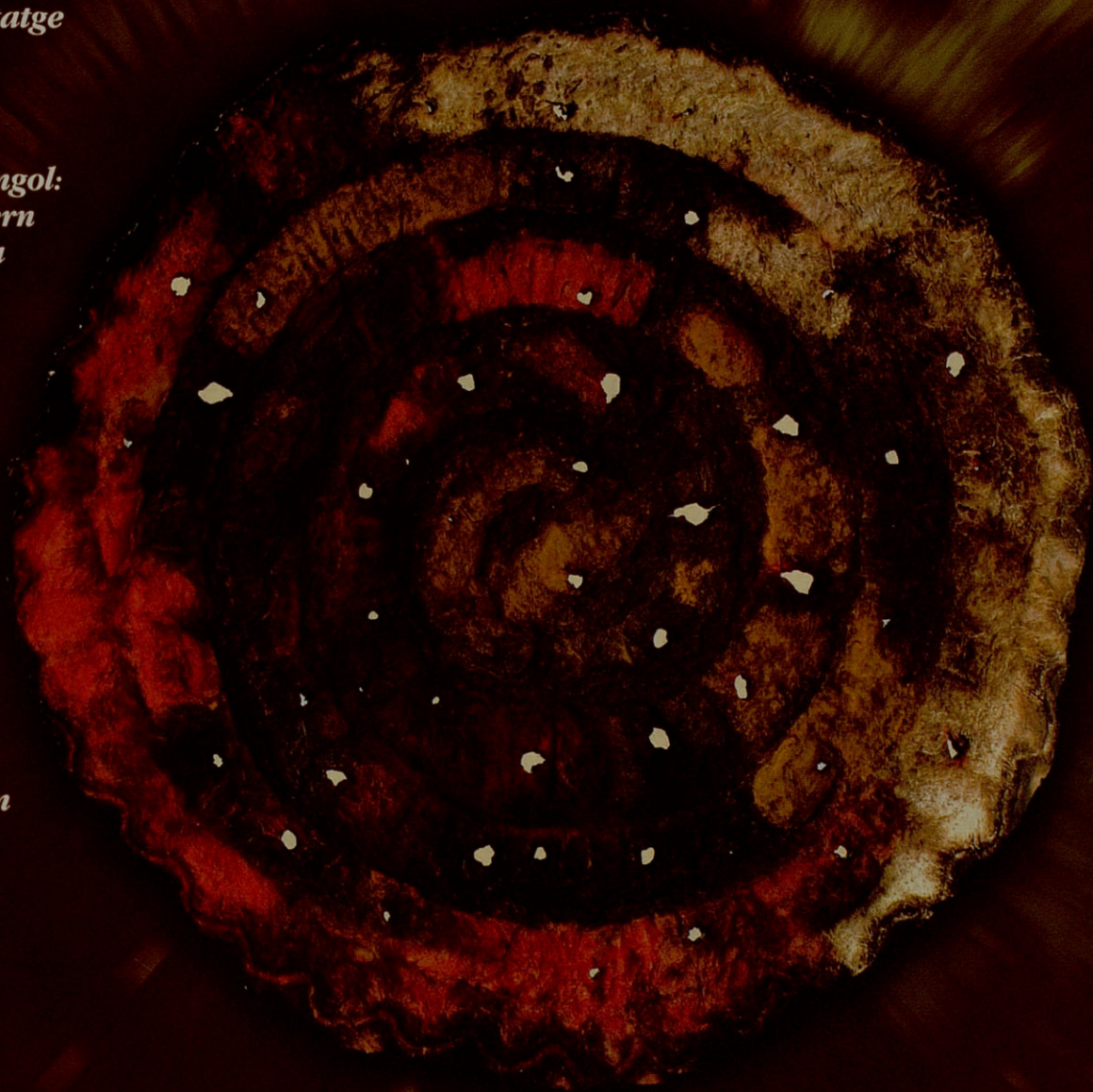
*Francina Armengol:
«Exigim al Govern
participar en la
reforma
estatutària»*

Reportatge

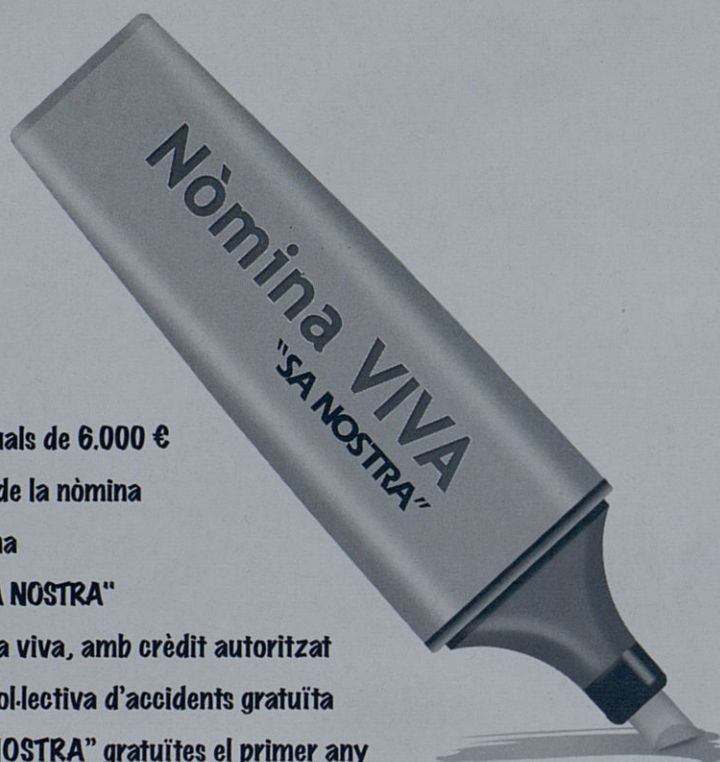
*La política
lingüística
del Govern,
a debat*

Reportatge

*Els empresaris
turístics perden
la confiança*

Marcam la diferència

- ☒ Sorteigs mensuals de 6.000 €
- ☒ Avançaments de la nòmina
- ☒ Préstecs nòmina
- ☒ Autoservei "SA NOSTRA"
- ☒ Compte nòmina viva, amb crèdit autoritzat
- ☒ Assegurança col·lectiva d'accidents gratuïta
- ☒ Targetes "SA NOSTRA" gratuïtes el primer any

"SA NOSTRA"

CAIXA DE BALEARS

EL MIRALL

Universitat de les
Illes Balears
Servei de Biblioteca i
Documentació
Edifici Guillem Cifre
de Colònia

EDITORIAL

HABITATGE I TERRITORI

4

DOSSIER

HABITATGE ASSEQUIBLE

5

NOTES LITERÀRIES

LLORENÇ VICH SANCHO, LES FLORS DEL MISSER LLORENÇ MOYÀ

18

ENTREVISTA

CARLES CANALS FRANCINA AMENGOL: «EXIGIM AL GOVERN QUE NO DEIXI
COM A ESPECTADORS DE LA "SEVA" REFORMA ESTATUÀRIA»

20

REPORTATGE

ANTONI TARABINI, DESCONFIANÇA DELS EMPRESARIS TURÍSTICS
A LES BALEARS

28

MISCEL·LÀNIA

31

REPORTATGE

F. VIDAL, LA NORMA QUE DECRETA L'ÚS DEL MALLORQUÍ
ÉS UNA CONCESSIÓ GONELLA

32

CINEFÀGIA

MATIAS VALLÉS, LA SEGONA MORT DE CHAPLIN

34

LA BOTIGA

CAN CALICÓ
BEEP

38

REVISTA CULTURAL
Juliol de 2004 · Núm. 152

Edita:
OBRA CULTURAL BALEAR

Publica:
Associació EL MIRALL
C/ de la Impremta, 1, pral. 2a
07001 Palma

President:
Jaume Lladó

Producció, administració i
publicitat:
C/ de la Impremta, 1, pral. 2a
Tel.: 971 72 59 37
Telefax: 971 71 93 85
Apartat de correus 179
07080 Palma

Delegació a Barcelona:
C/ de la Montcada, 20
(Palau Dalmau)
08003 Barcelona

Delegació a València:
C/ de Moratín, 15
46001 València

Web i adreça de l'OCB
a Internet
<http://www.ocbweb.org>
Correu electrònic:
ocb@ocbweb.org

Director:
Josep Melià

Col·laboradors
Gaspar Valero
Antoni Oliver
Biel Mesquida
Pere Rosselló Bover
Matias Vallés
Pep Minuesa

Publicitat: Santi Adrover

Els articles publicats en
aquesta revista expressen
únicament l'opinió dels autors.

Coberta:
Nani Ferrer

Fotos:
Andreu March

Disseny:
Marco Spinazzola

Maquetació i fotocomposició:
Ecogràfic

Impressió:
Xisco Arts Gràfiques
C/ del Baix Riera, 1-A, Palma
Tel.: 971 47 57 54

Dipòsit Legal: PM 10-1987

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

510676565X

Habitatge i territori

Editorial

Una de les conquestes importants que han assolit les societats humanes és l'estat de dret i, dins aquest sistema, l'evolució d'un estat liberal a un estat social de dret. Un dels principis rectors de la política social és el dret a un habitatge digne. Les administracions públiques tenen l'obligació de desenvolupar les polítiques necessàries, legislatives i d'inversió, perquè tothom pugui accedir a un habitatge i, per tant, desenvolupar la intimitat i la vida familiar en unes condicions de confortabilitat i d'estabilitat.

El que succeeix és que el mercat del sòl és sota la influència d'un augment exponencial dels preus, i això genera que molts de ciutadans no trobin en el sector privat una opció a través de la qual exercir aquest dret a un habitatge digne. És evident que reconduir el problema a l'oferta pública d'habitatges és una bogeria. Allò lògic és que la immensa majoria de les persones trobin habitatge dins el mercat, i correspon a les institucions posar en marxa les mesures que ho permetin.

Una de les mesures tradicionals per garantir l'accés a l'habitatge en el mercat era la classificació de grans zones de sòl urbanitzable. Es pensava que si hi havia grans quantitats de terrenys susceptibles de transformar-se els preus s'abaratirien. Avui en dia, aquesta visió està en crisi per la senzilla raó que l'experiència ha demostrat que l'equació no funcionava: tot i haver-hi aquesta classificació, els preus no s'abaixaven, sinó que, al contrari, pujaven com l'escuma. I, a més, aquesta classificació provocava una pressió sobre el territori i sobre la protecció dels recursos naturals que posava en perill un mínim equilibri i una mínima sostenibilitat. Molts d'experts ja ho han dit: més sòl classificat no vol dir preus més barats. A les Illes Balears hi ha una enorme quantitat d'habitatges construïts, i la nostra capacitat teòrica d'acollida podria absorbir perfectament la demanda. Segons xifres oficials, cada any entren al mercat 10.000 habitatges nous; això suposa que cada any 30.000 persones poden accedir a un habitatge. I això si parlem d'habitatge nou, perquè tothom sap que a gran part dels nostres pobles i ciutats hi ha una gran quantitat de cases i pisos buits. El problema, en conseqüència, no és la manca d'habitatges: el problema es troba en el fet que molts d'aquests habitatges no entren o no són en el mercat. S'ha calculat que al voltant d'un 20% dels habitatges existents es troben en aquesta situació.

El gran repte és aconseguir que aquests habitatges entrin en el mercat, i òbviament també aquí l'actuació de les administracions pot ser determinant. Des d'aquest punt de vista, calen modificacions que esperonin els propietaris a no tenir "aturats" els seus pisos i cases; modificacions que van des de les mesures fiscals -siguin d'incentivació, siguin de càstig-, passant per introduir una millor regulació dels arrendaments que faci més engrescadora aquesta opció, fins arribar a una intermediació entre l'Administració i la propietat, cosa que és una garantia per aquesta darrera part.

Obviament aquestes mesures s'han de complementar amb els habitatges de protecció oficial i similars. Però aquests habitatges són sobretot això, un complement, no la gran solució. A més a més, la construcció d'aquests habitatges passa necessàriament perquè les administracions disposin de solars on edificar-los. I tenint en compte que el sistema per obtenir solars es basa en l'execució de noves urbanitzacions i en les cessions obligatòries i gratuïtes d'aprofitament que la llei imposa, resulta que per tenir solars per fer promoció pública hi ha d'haver noves urbanitzacions, i evidentment les Balears no poden cercar complir el dret a un habitatge a través d'aquest camí.

Habitatge assequible

Dossier

Sobre el preu de l'habitatge, el sòl i l'urbanisme

MANUEL CABELLOS

Dir que l'habitatge és un bé necessari és dir una obvietat, encara que, no per això, s'ha de deixar de dir. Però, a més de necessari, l'habitatge és el bé més car dels que, a llarg de la nostra vida, hem d'adquirir, en cas que optem per comprar-lo. Sempre ha estat així, però, a les Balears, la situació s'ha agreujat en els darrers anys per dos motius: l'espectacular pujada dels preus de venda i la dificultat de recórrer alternativament al lloguer, atès que l'oferta és cara i gairebé nul·la.

No vull aclaparar-vos amb xifres, però cal aclarir que, a les Illes Balears, amb un ritme de creixement anual dels sous del 3% en els darrers deu anys, el preu de l'habitatge s'ha apujat a un ritme molt superior, un 12,5%. I com s'ha produït el miracle que s'hagi mantingut, i fins i tot ampliat, la demanda a pesar d'aquesta pujada dels preus? D'una banda, gràcies als baixos tipus de les hipoteques, que ens han permès comprometre una quantitat major de doblers en l'adquisició de l'habitatge i, de l'altra, a causa que molts compradors han utilitzat l'habitatge com a inversió a la vista de la inestabilitat de la borsa i de la baixa rendibilitat dels

productes financers clàssics.

A les Balears la situació s'ha agreujat més que a la resta d'Espanya. Segons un informe de la Caixa de Catalunya, en el període 1994-2002 el ritme de creixement del preu de l'habitatge ha estat quasi el doble de la mitjana d'Espanya, mentre que els salaris s'han apujat per sota del conjunt. Aquesta espectacular pujada és provocada per la demanda immobiliària addicional dels compradors europeus: només un 23% de la demanda total la generen els residents. Per això, a les nostres Illes, el ciutadà mitjà necessita dedicar el salari íntegre de 7,8 anys a pagar-la, la qual cosa ha fet que les famílies hagin hagut d'assumir un nivell d'endeutament altíssim, fins i tot superior al 60% dels ingressos, durant períodes de temps molt prolongats.

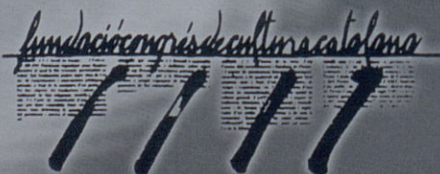
Aquest procés inflacionari del preu de l'habitatge, amb les conseqüències socials que té, ha estat alimentat estratègicament per la política del PP, a través de mesures com ara la desgravació fiscal il·limitada per comprar primers habitatges, en contrast amb l'escassetat d'ajudes per llogar-los.

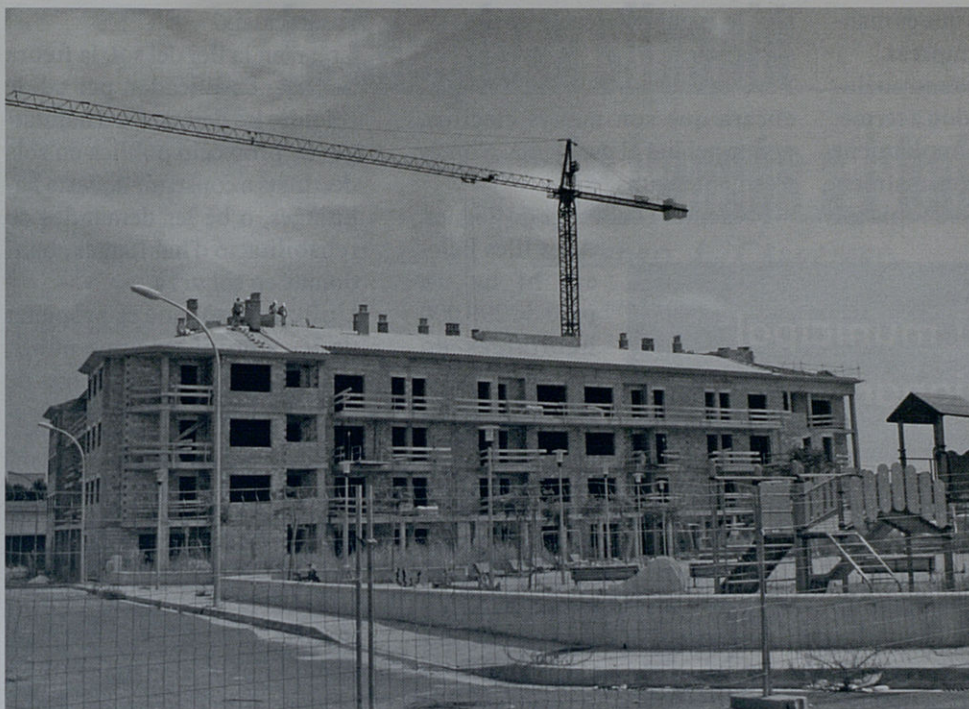
La segona mesura, que s'inspira en

EL MIRALL amb el suport de

Generalitat
de Catalunya

el liberalisme econòmic més descarnat, ha consistit a aprovar, l'any 1997, la Llei estatal de règim de la propietat del sòl i les expropiacions. Influint per la creença cega en la ideologia liberal, es confiava que considerar com a sòl urbanitzable la major part del territori -és a dir, tot el sòl rústic no protegit- provocaria l'abaratiment del sòl. Això, afegit als criteris segons els quals el sòl es valora pel valor comercial en comptes de considerar que només la urbanització efectiva aporta valor al sòl, ha fet que el procés d'especulació del sòl s'hagi estès a qualsevol terreny, cosa que ha dificultat que els ajuntaments adquireixin sòl per un preu assequible per tal de construir habitatges de protecció pública.

Però, és el preu del sòl el màxim culpable de la pujada del preu de l'habitatge?

La resposta és que, com que és un factor més del preu final, la pujada d'aquest preu és la conseqüència i no la causa del preu de l'habitatge. M'explicaré: com en qualsevol objecte, el preu final el fixa la llei de l'oferta i de la demanda. Malgrat que en els darrers deu anys s'han construït més habitatges que en els anys anteriors, la demanda ha crescut per sobre de l'oferta pels motius que ja he esmentat, que s'han d'afegir al fet que en el pro-

ducte immobiliari s'han arrecerat doblers negres que temien -injustificadament, com s'ha vist a posteriori- el moment del canvi a l'euro.

Les causes de la pujada imparable del preu de venda dels habitatges no són, per tant, ni els preus de construcció ni els costos de producció del sòl urbanitzat, els quals són d'uns 60 euros per metre quadrat, amb tots els costos inclosos. La diferència entre ambdós, en moments de boom immobiliari, implica unes enormes plusvàlues. Una part d'aquestes plusvàlues se la queden els propietaris de sòl que estan en condicions d'esperar que apareixi un promotor; l'altra part és el benefici del promotor. Per això, aquest promotor pretén -ja que entra dins la seva lògica, atesa la posició activa que té en el procés- sumar totes dues plusvàlues. Amb aquest raonament s'entenen els nombrosos intents dels promotors de negociar -amb cometes o sense- la reclassificació de sòls rústics que són propietat seva en sòls urbanitzables.

En situacions d'alça dels preus com la que hem viscut, un sector amplíssim de les famílies s'ha d'endeutar fins a límits insostenibles per alimentar un sector especulatiu de la producció, mentre que àmplies capes de la població -pen-

sem en els joves, els aturats o els immigrants- no poden accedir a un habitatge digne, cosa que genera problemes familiars, de desarrelament i de manca d'integració social que, fàcilment, poden conduir a la delinqüència.

Podem continuar confiant que les lleis del mercat resolguin el problema dels alts preus dels habitatges? La resposta és contundent: no.

L'habitatge és un bé públic i, en conseqüència, la Constitució encomana a les administracions públiques la tasca de garantir que tots els ciutadans hi puguin tenir accés.

Com cal actuar?

Evidentment, no consider la possibilitat de l'estatalització del sòl que s'ha fet servir als països de l'anomenat socialisme real.

Als països que tenen un sistema de lliure mercat s'han utilitzat sistemes diversos. El més efectiu -que s'ha emprat a municipis dels països nòrdics tan importants com Estocolm, a la Gran Bretanya dels anys 50 i 60, i a Holanda- consisteix que l'Administració adquireixi el sòl rural abans que es classifiqui com a urbanitzable, per tal d'urbanitzar-lo a continuació i d'una manera programada. Aquest sistema permet vendre solars a preu de cost. Això permet al promotor de l'edificació vendre a uns preus competitius i complir la seva funció

social, al mateix temps que es manté la rendibilitat de l'empresa. Aquest sistema no és estrany o llunyà: a les Balears ja es duu a terme. Gestur, una empresa àmpliament participada per les administracions públiques, l'any 2000 venia sòl

teix la regulació legal del dret de superfície. Però també hi ha sistemes que, encara que són menys efectius, poden pal·liar el problema. Només n'esment alguns:

- Fomentar l'habitatge de lloguer.

A les Illes Balears hi ha un parc de 200.000 habitatges no habituals, molts dels quals s'empren amb finalitat estacional,

turística. Segons el cens d'habitatges del 2001, 80.000 d'aquests habitatges estan desocupats. Hi ha, per tant, l'oportunitat de potenciar-ne l'ús en lloguer mitjançant mesures com crear agències públiques i establir ajudes fiscals.

- Incloure en els plans generals la qualificació específica de sòl destinat a habitatges de protecció pública o a preu taxat, i l'obligació que tots els sectors urbanitzables tinguin un percentatge de solars amb aquesta qualificació.
- Que les administracions públiques dirigeixin la gestió del planejament, de manera que s'urbanitzi abans que sigui necessari disposar de nous solars.
- Crear la figura del promotor urbanitzador que substitueixi el propietari de sòl quan no estigui interessat a participar en la urbanització de terrenys urbanitzables. Per això, és necessari disposar d'una llei del sòl, com la que ja tenen quinze comunitats autònomes. El nostre Govern ja la va redactar durant la legislatura anterior, però està guardada

en un calaix.

- Crear, en la llei del sòl, la figura de l'agent edificador, per tal de resoldre les demandes d'habitatges de protecció pública en sòls destinats a construir aquests habitatges, o bé les demandes de rehabilitació d'habitatges abandonats en sòl urbà.
- Utilitzar el sòl que és propietat de les administracions públiques per construir habitatges de protecció pública i dotacions públiques.
- Utilitzar preferentment el sistema de concurs, en comptes del sistema de subhasta en l'alienació de sòl públic.
- Utilitzar la cessió del dret de superfície en l'alienació de solars amb la finalitat de mantenir el patrimoni públic del sòl fins i tot quan s'arribi al final de la vida física dels edificis.

Un tema a part, però relacionat amb el preu del sòl de l'habitatge de nova construcció, és la pèrdua o l'oblit, per manca de control, del patrimoni públic d'habitatges de protecció, que es venen en les segones transmissions sense que es compleixin els tràmits que són propis d'aquest tipus d'habitatge; a més -la major part de les vegades-, s'exigeixen al comprador quantitats il·legals de doblers negres, cosa que, de fet, implica la pèrdua de la condició d'habitatge de preu assequible.

És a dir: hi ha sistemes per garantir habitatges a uns preus assequibles per als que no poden comprar un habitatge en el mercat lliure. La responsabilitat és de les administracions públiques, que han d'exercir una gestió àmplia i efectiva.

El patrimoni municipal pot proporcionar sòl

industrial a 100 euros el metre quadrat, i s'hi incloïa l'adquisició de sòl urbanitzable -no sempre a preus baixos-, els costos de gestió i el benefici industrial.

Espanya, ja des del 1956, manté una legislació del sòl que li permet fer realitat aquest procés. Per adquirir el sòl, té l'instrument que li proporciona el patrimoni municipal del sòl, que generalment els municipis obliden; per vendre'l, ja exis-

Roldan

C/ Eusebi Estada, 66 - 68
07004 Palma de Mallorca
Tlf. 971 763 666 - Fax 971 763 667
Internet: <http://www.roldan.es>
e-mail: roldanib@roldan.es

Certificat de
Qualitat
ISO 9001-2000 Nº 12.15074

Cream espais per conuiu

La complexa situació de l'accés a l'habitatge

PEDRO J. CARRETERO

La situació dels darrers anys pel que fa als preus de l'habitatge s'ha caracteritzat clarament pels increments constants, fet que ha derivat en una greu problemàtica social, en tant que dificulta enormement que accedeixin a un habitatge unes capes de la societat cada cop més àmplies, així com els joves que es voldrien independitzar, i sense deixar de banda la precària situació dels immigrants. Paradoxalment, tenim constància que existeix un sorprenent parc d'habitatges que es troben sense ocupar de manera habitual, i no únicament a Palma, sinó que aquesta situació també és la de nombroses cases dels nuclis tradicionals de l'illa. Mentrestant, tots hem pogut ser testimonis de les xifres sense precedents en relació amb la producció de nous habitatges en aquesta illa, en part com a conseqüèn-

cia dels efectes de la popularment anomenada moratòria d'habitatges plurifamiliars, la qual, fins al mes de gener d'enguany, ha afectat -sembla que només de manera aparent- determinats municipis o nuclis urbans, cosa que ha fet que s'acceleràs l'activitat constructora a la resta.

Malgrat aquesta intensa activitat que s'ha registrat en el subsector de l'habitatge -la qual, sens dubte, ha contribuït a satisfer les necessitats de moltes famílies, encara que també dels inversors immobiliaris-, l'escalada dels preus d'aquest bé de consum ha estat contínua i ha donat lloc a uns efectes preocupants des del punt de vista social pels motius exposats, a més de l'encariment dels preus de la construcció, circumstància que afecta especialment les actuacions en matèria d'habitatge protegit, atès el preu

màxim de venda d'aquest tipus d'habitatge.

Per tal de provar de posar fre a aquesta problemàtica, sembla que les diferents administracions estan posant fil a l'agulla amb un objectiu comú: recuperar la cultura del lloguer. En aquest sentit, l'Administració estatal ha aprovat recentment el Reial decret 1721/2004, de 23 de juliol, que modifica el Reial decret 1/2002, d'11 de gener, sobre mesures de finançament d'actuacions protegides en matèria d'habitatge i sòl del Pla 2002-2005. Entre d'altres aspectes, aquesta modificació crea noves línies d'actuacions protegides per fomentar el lloguer d'habitatges. També la Conselleria d'Obres Públiques, Habitatge i Transports ultima el Pla d'habitatge, un dels objectius del qual és disposar del notable parc d'habitatges desocupats per tal d'adjudicar-los en règim de lloguer o de venda i, per dur-ho a terme, planteja, entre d'altres mesures, crear una borsa d'habitatges protegits. A més, l'Administració municipal també s'ha volgut afegir en aquesta mateixa línia: és el cas de diferents ajuntaments de l'illa, com, per exemple, Palma, Calvià o Campanet, encara que cadascun amb diferents plantejaments segons les disponibilitats de mitjans i de recursos.

El règim de tinença d'un habitatge en lloguer havia anat minvant de manera progressiva en les darreres dècades del segle passat, atès que es podia adquirir un habitatge en propietat per una mica més que el preu del lloguer -el qual també s'encaria de manera constant d'acord amb el preu de venda. I aquesta compra implicava assolir un major estatus social i fer una de les inversions més segures en una comunitat autònoma l'economia de la qual es basa, fonamentalment, en els serveis i en un tipus d'oferta de vacances.

D'entrada, sembla que s'ha de qualificar com a mesura molt positiva el fet que les diferents administracions, en l'àmbit de les competències de cadascuna, es plantegin diverses iniciatives encaminades a recuperar aquesta cultura del lloguer com una bona sortida de la greu

problemàtica d'accés a l'habitatge i, a la vegada, d'aquest notable parc d'habitatges que la major part de l'any estan desocupats als nostres pobles i ciutats, amb els problemes de manteniment que aquesta situació comporta. Aquests incentius per fomentar la introducció en el mercat dels habitatges existents, a primer cop d'ull, sembla que permetran reduir parcialment la forta pressió per classificar com a urbanitzable una quantitat cada cop major de sòl, mesura que reiteradament reclama la patronal que representa les empreses promotores i constructores. Haurem de restar a l'expectativa dels resultats que s'obtinguin en aquest sentit a partir d'ara, i ens trobarem que, en cas

que s'assoleixin aquests objectius, haurem aconseguit sumar els esforços -juntament amb les mesures per fomentar les operacions de reconversió dels actuals nuclis urbans- vers l'aplicació d'una de les mesures de sostenibilitat més directes per reconduir l'actual model de creixement expansiu sobre el nostre limitat territori insular.

El règim de lloguer d'habitatges, a més a més, afegeix a la qüestió un component social que no s'ha de menysprear i que consisteix en la flexibilitat i en l'adaptabilitat d'aquest sistema. Cada cop més, és una prioritat tenir la possibilitat d'integrar aquestes característiques en els requeriments d'espai a les residències i als llocs de treball per

desenvolupar la nostra experiència vital d'una manera més racional. Això requereix adaptar-se a les circumstàncies de cada moment, pel que fa tant al nucli familiar (la vida en parella, la incorporació dels fills i l'emancipació posterior, la ruptura de la vida en parella, etc.) com a la ubicació física eventual de dos centres laborals (el nostre i el de la parella). Hem de plantejar-nos seriosament una simplificació en aquesta relació per tal d'estalviar allò que més ens afecta, que és la manca d'hores al dia, com ara les que destinam a desplaçar-nos i a trobar aparcament: així, cal reduir els itineraris i les distàncies entre la casa i la feina, i també adaptar-nos a les possibilitats que ens ofe-

reix el teletreball des de la nostra residència habitual, etc.

Moltes famílies propietàries d'un habitatge potser estaran interessades a plantejar-se un ajustament en aquest sentit -encara que només sigui per una temporada relativament curta- si troben un habitatge de lloguer a bon preu, a prop del treball i amb la superfície que requereixen en el moment. No hem d'oblidar que es tracta d'un efecte exponencialment multiplicador, atès que l'habitatge que ocupen actualment també podran posar-lo en el mercat del lloguer, i amb la renda d'aquest lloguer no tindran gaires dificultats per pagar el de l'habitatge que, en aquests moments, els convé. I així progressivament. Malgrat tot això, és necessari assenyalar un aspecte fonamental que ha deixat sense tractar la normativa que regula els diferents plans d'habitatge, incloent-hi l'esmentat

Reial decret de modificació del Pla estatal i també les diferents legislacions en matèria de sòl o d'arrendaments urbans. Es tracta de plantejar la necessitat urgent d'incorporar una regulació específica per a les comunitats autònomes que pateixen l'enorme pressió que exerceixen els compradors i els llogaters a temps parcial de segones i terceres residències, amb finalitats turístiques o de vacances, i que és conseqüència directa dels característics desajustaments entre l'oferta i la demanda d'habitatges, els quals alteren els preus de lloguer de l'habitatge i també els de venda, que esdevenen inassolibles per als residents permanents.

Ara bé, aquesta regulació no resulta

gens fàcil d'abordar i es complica encara més si tenim en compte que en el mercat immobiliari es troba una gran part dels doblers fiscalment opacs, els quals resulten quantitativament importants en aquestes comunitats autònomes i incideixen molt negativament en l'equilibri necessari entre l'oferta i la demanda d'habitatges de lloguer. A més, moltes famílies prefereixen llogar durant només dos mesos el bé immoble de què són propietàries per tal obtenir els mateixos ingressos que si el llogassin durant tot l'any, atès que les despeses de manteniment, per norma general, són inferiors d'aquesta manera. Com a exemple de mesura efectiva en aquest camp, sens dubte s'ha de considerar la deducció de l'IVA del lloguer en la declaració de la renda familiar, encara que només sigui una part percentual d'aquest impost. En una altra part de la problemàtica es troba el sistema de finançament dels ajuntaments i de les corporacions locals, que és regulat per una llei d'hisendes locals que basa els ingressos en les taxes per l'activitat urbanitzadora, amb independència de la seva situació. Això fomenta que una gran part dels ajuntaments sense gaire dinàmica en aquesta activitat hagin de renunciar a gestionar el patrimoni públic de sòl fruit de la cessió dels aprofitaments urbanístics, i que posin aquest patrimoni a l'abast dels agents privats, fet que impedeix que l'administració responsable en aquesta matèria promogui els habitatges protegits.

Així les coses, es pot concloure que les mesures legislatives en matèria d'habitatge, a la nostra comunitat autònoma i a d'altres amb les mateixes característiques, s'haurien d'abordar des d'una visió més àmplia de la problemàtica estrictament de l'habitatge. És a dir, s'haurien d'analitzar des de distintes disciplines a partir de les quals establir diferents estratègies polítiques intersectorials, que haurien d'incloure matèries com la hisenda, l'economia, la immigració, l'ordenació territorial, el turisme, l'habitatge i l'habitabilitat, etc. I, per acabar-ho de complicar, aquestes matèries són competència de diferents administracions.

La insostenibilitat de l'actual model: el sòl i l'urbanisme

ANTONI RAMIS RAMOS

L'urbanisme modern ha entrat en una fase d'equilibri insostenible. Es podria dir que també és víctima de la mateixa aranya invisible que cada dia devora la nostra cultura i que, mentre juga a fer declaracions de sostenibilitat, ens converteix en conformistes espectadors d'actuacions urbanístiques que saturen el nostre territori d'infraestructures o que permeten creixements desordenats i ciutats disperses. Mentrestant, ens trobam al vagó de cua de les autonomies que encara estan pendents de tenir una llei del sòl pròpia i, excepte en el que competeix a l'Estat regular a través de la Llei 6/1998, sobre règim el sòl i valoracions, en la resta hem d'acudir al Text refós de la Llei del sòl de 1976 i als reglaments que la despleguen (RPU i RGU). En l'àmbit insular, fins aquest moment, només Menorca ha complert els terminis de la Llei de les Directrius d'ordenació territorial (DOT) i té definitivament aprovat el seu pla territorial, encara que no ha aconseguit fer el mateix amb els plans directors sectorials de competència insular, com el de gestió de residus. Quant als planejaments municipals, molt pocs municipis s'han adaptat a la legislació vigent, apareguda durant aquests darrers anys, especialment a la Llei d'espais naturals, als Plans d'ordenació de l'oferta turística (POOT) i a la mateixa Llei de les DOT.

Com a complement d'aquesta situació de marginalitat del planejament respecte d'una cultura ambiental i urbanística, ja han començat a sorgir algunes controvèrsies sobre el creixement quantitatiu i qualitatiu de les ciutats, sobre la limitació de la capacitat

de càrrega del territori, sobre la major o menor protecció del sòl rústic i, recentment, sobre les moratòries urbanístiques i l'exhauriment del model turístic actual. Aquesta darrera qüestió és especialment important, no només des del punt de vista de l'economia insular, sinó sobretot des de la planificació futura de l'urbanisme. El nostre desenvolupament turístic ha anat íntimament lligat a l'ordenació territorial, o al revés, i el mateix succeeix a aquesta ordenació: es troba en un moment d'exhauriment, de reconversió i de transició. Gairebé deu anys després que s'aprovàs el POOT de Mallorca (el 1995), i el d'Eivissa-Formentera (el 1997), s'han fet molt poques operacions de reconversió, enfront de les expectatives que preveïen aquests plans directors sectorials. A més a més, la major part dels nostres establiments d'allotjament turístic es troben urbanísticament en una situació d'inadequació respecte del planejament en vigor, és a dir, que -ja sigui per l'ocupació, per l'edificabilitat o per l'alçària- superen els estàndards urbanístics que fixa el planejament actual. Per aquesta raó, en la majoria d'establiments no és legalment possible fer les remodelacions o les ampliacions que el mercat turístic els exigeix: gimnasos, zones de banyar, piscina climatitzada, una major superfície de menjador o de sales, jardins o equipaments esportius. A tot això se suma també la falta de superfície de sòl per complir els ràtios turístics (superfície de solar/plaça turística) que estableix el POOT. Suposa, doncs, una paradoxa el fet que, sense haver resolt encara una normativa interna

que ordeni adequadament els establiments existents, es promoció exteriorment un turisme basat en una oferta que, en la major part -i tret dels hotels construïts a partir del 1995-, se sosté sobre uns establiments actualment en una situació fora de l'ordenació o inadequats respecte del planejament en vigor, i les sol·licituds de llicència de renovació o d'ampliació dels quals sistemàticament els ajuntaments cada any deneguen. Enfront d'aquesta perspectiva incerta -amb una legislació poc realista respecte de la situació i de les necessitats dels edificis existents (la Llei 8/1988, d'1.06.1988, necessita una revisió urgent), sense a penes haver invertit, fins avui, fons públics en la reconversió turística (en el POOT quedava pràcticament relegada a la iniciativa

privada), i amb una Llei general turística que mai no ha tingut el desplegament reglamentari obligat i que, després, només s'ha adaptat a mida per al cas de Menorca (Llei 9/2002, de 12.12.2002), on no cal aplicar la regla d'amortització de places-, no queda més remei que assumir un compromís publicoinstitucional. Des d'un punt de vista més general, aquest compromís publicoinstitucional i de participació social significa afrontar la planificació del futur d'una manera ordenada: projectada des de la racionalitat, amb unes mesures de limitació del consum

de sòl, evitant els creixements ràpids i incontrolats, la dispersió de la població, cercant noves fórmules per rehabilitar i reordenar les ciutats (especialment, quant als límits de separació amb el sòl rústic) i els paisatges. El model urbanístic actual, com

S'ha de planificar el futur de manera ordenada

el turístic, es troba superat i ha d'afrontar el trànsit fins a una ordenació més sostenible. En aquest procés futur faran un paper important la reconversió urbana i les operacions d'esponjament de les zones saturades

EL MIRALL

amb el suport de

Consell de Mallorca

- Plànols Topogràfics
 - Medicions
 - Replanteigs
- Fotografies Aèries
 - Verticals
 - Panoràmiques
- Publicitat Aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes Agrícoles
- Estudis Mediambient

Plaça Rosselló, 4A, 3r - Tel. 971 72 33 56 Fax 971 71 89 01
www.estop.org E-mail: estop@estop.org

o degradades. Planificar sense establir una volta cap enrere no és actualment possible. La recuperació de la ciutat, dels entorns urbans i de la qualitat ambiental del territori ja és una necessitat socialment imparable. No obstant això, el problema continua sent com gestionar-ho en la pràctica, com les generacions futures han de suportar la càrrega de la renovació urbanística i territorial, és a dir, d'una planificació que inclogui entre els objectius demolir àrees o sectors sobresaturats i edificis obsolets, així com recol·locar les persones que els habiten.

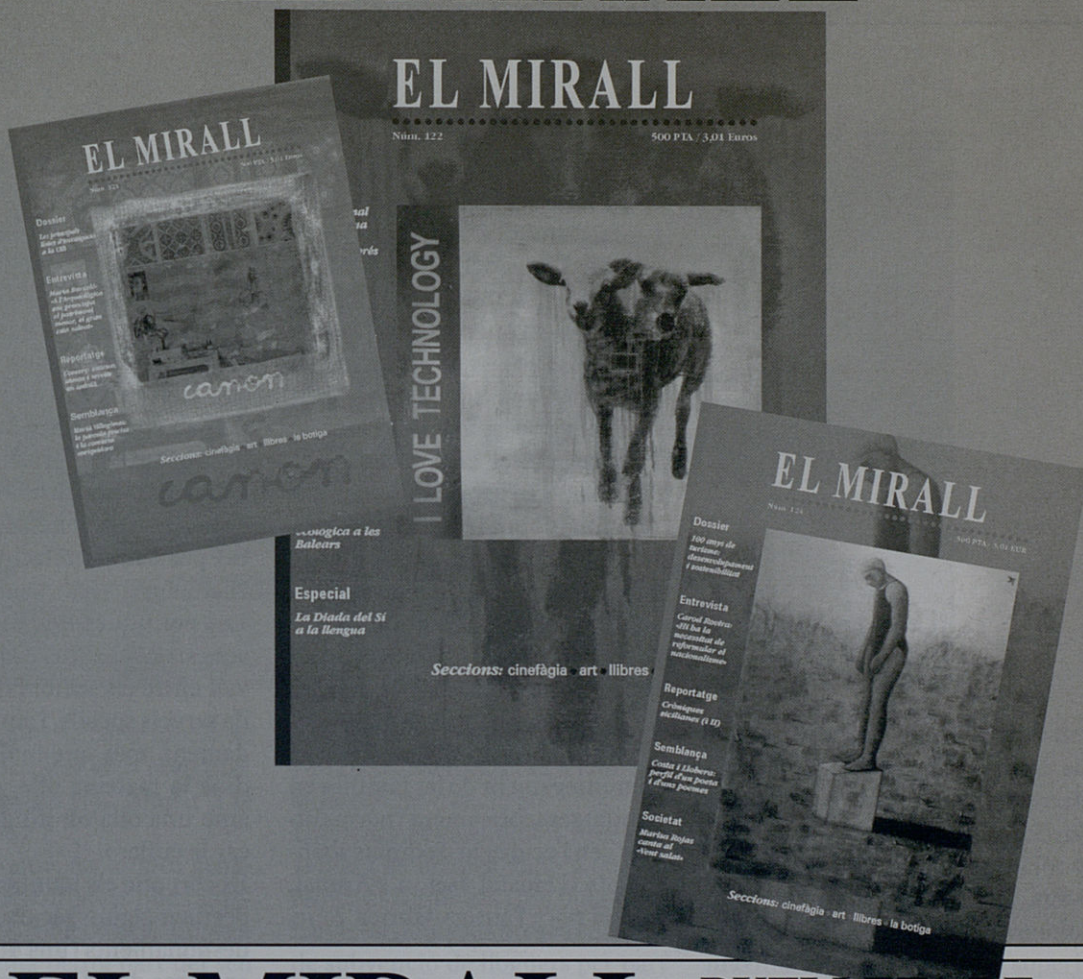
D'altra banda, aquest model no només s'haurà de plantejar recuperar la qualitat ambiental, tant la territorial com la urbana, sinó que sobretot haurà de determinar el que alguns urbanistes han assenyalat com les estratègies futures, és a dir: reordenar els usos del territori; po-

tenciar el turisme d'hotel, en comptes del de segones residències; limitar el consum de sòl; afavorir l'habitatge de lloguer; recuperar les ciutats com a projecte de vida col·lectiu; mantenir el medi natural dins uns límits acceptables de qualitat; adequar el paper del transport de persones i de mercaderies a la sostenibilitat, i reduir la mobilitat obligada; valorar i conservar el patrimoni cultural, la biodiversitat i el patrimoni; gestionar la demanda d'aigua, i també reduir, reutilitzar i reciclar els residus; afavorir la participació, l'educació i la informació ciutadana per evitar l'augment dels nivells de consum, etc.

Per tot això, serà necessari, en primer lloc, deixar d'assumir la mala arquitectura i l'urbanisme irracional i expansiu com a part de la nostra cultura. La mala arquitectura, perquè té un efecte negatiu molt

major que la seva pròpia escala, i l'urbanisme irracional i expansiu, perquè causa situacions irreversibles, perquè elimina les diferències històriques que s'han torbat anys a caracteritzar els nuclis tradicionals, perquè crea uniformitat i, finalment, perquè ocasiona costos de recuperació. Amb la Llei de les DOT i fins que s'aprovin els plans territorials insulars, les Illes Balears es troben en un procés obert de revisió de la planificació territorial futura, que no es pot abordar al marge dels habitants. Una planificació que ha de passar necessàriament per limitar i per quantificar l'oferta turística, per induir i per contribuir a processos de substitució i a operacions de reforma interior, per millorar l'estil arquitectònic i per generar, en coherència amb les actuacions, un urbanisme més sostenible.

EL MIRALL

EL MIRALL BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Sr./Sra. _____

DNI _____

Adreça _____ Núm. _____ Pis _____

Codi postal _____ Població _____

Telèfon _____

Em subscric a la revista EL MIRALL, al preu de 25 euros de quota anual. Podeu presentar els rebuts a l'entitat bancària/d'estalvi que indic a continuació i a la qual deman que els accepti i els carregui al meu compte:

Banc/Caixa _____

Signatura

Agència/Oficina _____

DC _____ Cte./Lta. núm. _____

El dret a l'habitatge

ERERHARD GROSSKE

Les polítiques d'habitatge són víctimes d'una dispersió competencial que va des del Govern de l'Estat fins als ajuntaments, passant per les comunitats autònomes. Massa culleres fent voltes per la mateixa olla no sol ser la garantia de fer un bon aguiat.

I l'assumpte és encara més greu quan parlem d'habitatges d'inserció. A Palma, com a la resta de ciutats, hi ha famílies que es beneficien d'uns determinats ingressos, però aquests ingressos resulten insuficients per afrontar les despeses, cada cop més elevades, que es deriven de l'accés a un habitatge digne.

Aquesta situació pot derivar en l'amuntegament de les famílies en habitatges teòricament "normalitzats", en l'ocupació d'edificis abandonats (l'Hostal Isel, a s'Arenal, fins fa poc; l'antiga fàbrica Zuic,

devora el canòdrom, ara mateix) o, en el millor dels casos, a viure de manera precària a la casa d'amics o de familiars. En el pitjor dels casos, aquesta situació pot acabar en la separació de la família i, fins i tot, en la institucionalització dels menors. Informes oficinosos de què disposa EU-EV ens parlen de 20 menors institucionalitzats a Palma (corresponents a 10 famílies) per causes relacionades amb l'habitatge.

Les polítiques que es destinen a aquests col·lectius es troben a cavall entre els sectors d'habitatge i de serveis socials, i aquí, malauradament, més que moltes culleres dins la mateixa olla, ens trobam amb una olla on ningú no vol ficar la cullera.

És cert que els ajuntaments solen destinar alguns recursos per evitar desnonaments (uns 90.000 euros, en el cas de l'Ajuntament de Palma), a més d'altres ajudes relacionades amb les reparacions, els abonaments de factures de l'aigua i de la llum, etc., destinades a evitar que famílies sense recursos es quedin sense habitatge. Però no cal dir que aquests recursos són absolutament insuficients per als qui ja gaudeixen d'habitatge i que no tenen cap tipus d'efecte per a aquelles famílies que habiten infrahabitatges de diversos tipus.

Un fet significatiu és que la Conselleria de Benestar del Govern balear, en temps del Pacte de Progrés (desembre del 2002), va publicar una ordre que destinava 280.000 euros a desnonaments, i que tant l'ordre com els doblers han desaparegut amb l'actual govern del PP. Quant als gestors de l'habitatge (el Patronat Municipal, l'IBAVI), la seva primera reacció és que, en realitat, aquestes polítiques no són competència seva. La seva obliga-

ció és promoure la construcció de molts d'habitatges amb preu protegit i, en segon lloc, ajudar a la rehabilitació.

És per això que, en termes generals, les seves polítiques que s'adrecen a aquests col·lectius es limiten a destinar una petita part del seu parc d'habitatges públics a "casos d'extrema necessitat", de què prèviament s'han informat els serveis socials municipals: autèntiques gotes d'aigua que es perden enmig del desert.

L'únic indret on tenim constància que es duen a terme polítiques significativament potents en aquesta línia és Euskadi. Allà gestiona les polítiques d'habitatge IU-EB, i s'hi han arbitrat lloguers

hipersubvencionats, inferiors a 180 euros mensuals per a famílies amenaçades d'exclusió.

L'augment continu dels preus de venda i de lloguer sembla que ha remogut les aigües i, en pocs dies, han estat publicats ordres i decrets de subvenció de lloguers per part del Ministeri de Madrid, de la Conselleria d'Obres Públiques del Govern balear i de l'Ajuntament de Palma.

Sens dubte, es tracta d'una passa positiva, però que ningú no s'enganyi. En termes generals, els beneficiaris d'aquestes polítiques seran famílies modestes, però no famílies amenaçades d'exclusió.

A l'Ajuntament de Palma, l'exemple que coneixem amb més detall,

és significatiu que, tot i parlar de persones que cobrin 0,9 vegades el salari mínim interprofessional (SMI) com a possibles beneficiaris d'aquestes ajudes, les condicions que es posen per percebre la subvenció (172 euros de subvenció màxima i que el lloguer no superi el 35% de la renda familiar, fonamentalment) fan que, a la pràctica, només famílies amb ingressos propers a 1,5 vegades el SMI es puguin beneficiar de les subvencions.

La franja dels més desfavorits té, per tant, tots els números per ser, una vegada més, la gran oblidada.

**Eberhard Grosske és regidor d'EU-EV a Palma.*

DES DE 1976

**ESPECIALISTES
EN ARTICLES
DE MUNTANYA,
CÀMPING, ESQUÍ
I ESCALADA**

T'equipam per a l'aventura

**ES
REFUGI**

Via Sindicat, 21 (pati interior)
Palma

Tel. 971 71 67 31

Fax 971 71 85 97

refugi@detallsport.es

www.esrefugi.es

Les flors del misser Llorenç Moyà

LLORENÇ VICH SANCHO

Notes literàries

M'arriba ara a la memòria una semblança molt difusa sobre la figura en cos i ànima de l'excels poeta i dramaturg Don Llorenç Moyà i Gilabert de la Portella. Jo era molt jovenet -dotze o tretze anys-, i en algunes ocasions m'havia topat amb ell dins aquella primera i diminuta Cavall Verd que, aleshores, estava ubicada al carrer de l'Argenteria.

No crec mai haver intercanviat cap paraula amb ell, com no fos un simple *hola* o un *bon dia*, tot just allò que forma part d'una educada salutació que qualsevol persona fa quan entra en un lloc. La meua molt marcada timidesa d'aleshores feia la resta.

Jo sabia que aquell senyor menut, prim i amb ulleres exercia de poeta, i que per casa meua s'hi passejava feia uns anys un exemplar d'*El vol de l'alosa*, aquella esplèndida edició on els poetes mallorquins homenatjaven el pintor Joan Miró. Dins les pàgines del llibre, il·lustrades per l'artista, apareixia una composició seva.

També record haver trobat per casa un llibret de teatre titulat *La fira de les banyes* i un altre de petits poemes amb el nom *I, tanmateix, pallasso...*, amb il·lustracions de Soler-Jover. Ara, de cop i volta, puc fer exultant recordança d'aquella jovenívola lectura tot recordant els cinc versos que deien: "L'amor sen-

cera percaço./ Ai mal d'enamorament./ tant si et tinc com si ets absent./ em dus gaudi i patiment./ Oc! I tanmateix pallasso..."

Aquestes eren les tres úniques referències que jo tenia d'ell. Després vaig assabentar-me de la seva sobtada mort en un lloc públic, ocorreguda el 1981. Aleshores des-cansava en pau...

Passat el temps, anys endavant, el ferm interès que despertava en mi la figura i l'obra de mossèn Miquel Costa i Llobera em conduí irremissiblement a dos dels seus deixebles, Maria Antònia Salvà i Guillem Colom... I amb línia directa -quasi genealògica-, vaig coincidir de nou i de ple amb l'obra, encara molt desconeguda per mi, d'aquell il·lustre misser anomenat Llorenç Moyà. Aquell home amb el qual havia coincidit algunes vegades a la poètica llibreria que havia ressuscitat... Aquesta retrobada em feia assimilar lentament que l'autor d'*Hispania Citerior* (1981), en els seus primers anys havia començat assumint els postulats dels "escolans" mallorquins, amb les edicions de *La foglaressa* (1948) i *La bona terra* (1949).

Després començava a escalfar-se un tènue trencament amb l'Escola, just amb l'aparició del llibre *Ocells i peixos* (1953). Tanmateix, emperò, Moyà mai no deixarà de ser un cas curiós. Ell mateix afirmava en les seves *Memòries literàries*, que en breu seran editades per la Biblioteca Marian Aguiló: "A Mallorca, on abans hi havia només un grup d'escriptors de l'Escola Mallorquina, ha aparegut un cercle de poetes que s'ha apartat

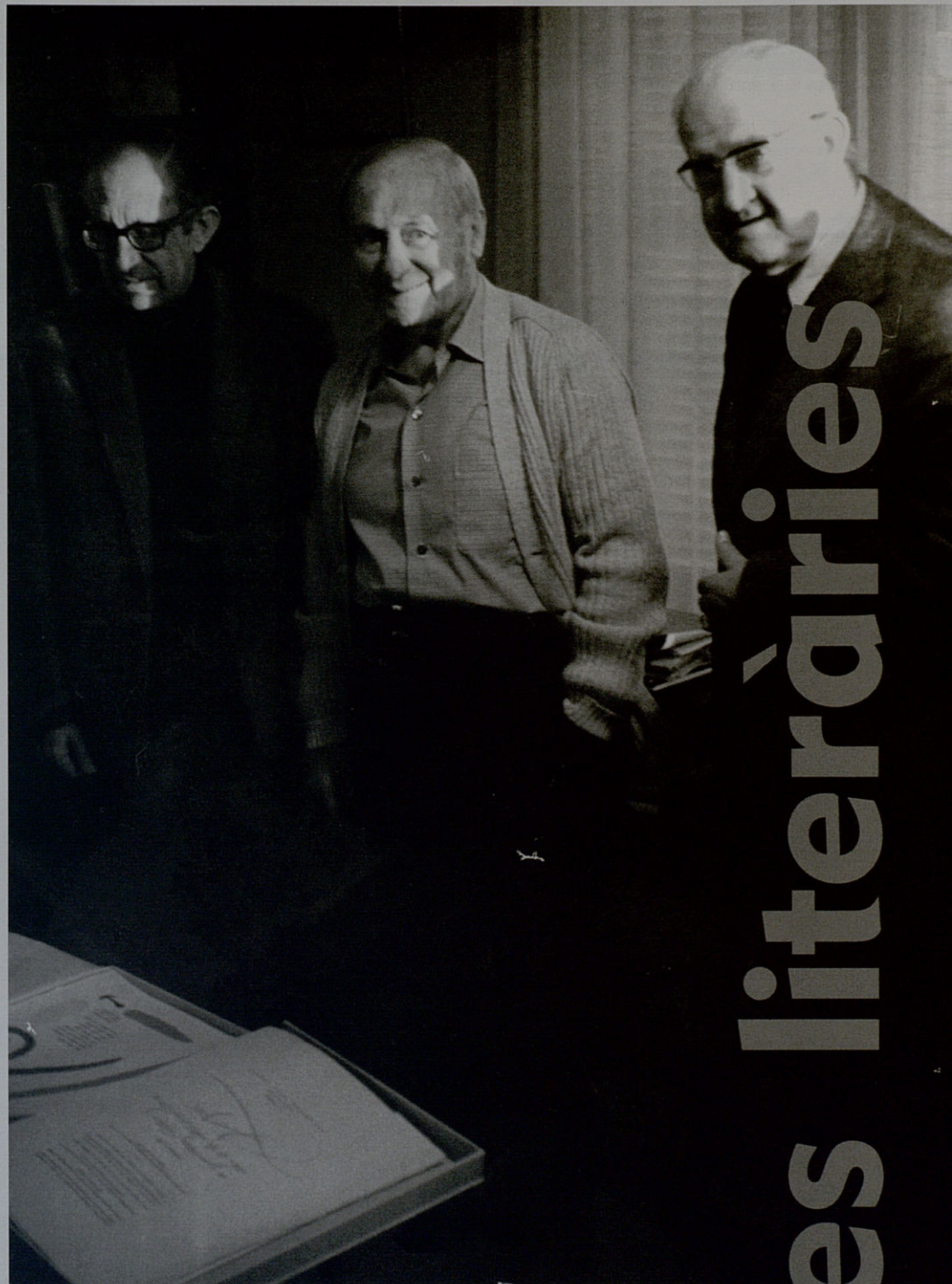

per complet -literàriament, s'entén- dels antics. Sembla que hi ha entre els dos grups una lluita a mort, duita però amb tota cortesia. Com que la meua postura és eclèctica, som ben vist pels dos bàndols."

I de cop i volta el poeta de Binissalem abraça el barroquisme, deixant de banda totes aquelles primeres influències. Podríem ben bé afirmar que l'inici d'aquest gust per l'estètica barroca i el cultisme es comença a consolidar amb l'aparició de *La posada de la núvia* (1955) i, sobretot, amb *Flos Sanctorum* (1956). El santoral catòlic trobarà en aquest autor un perfecte equilibrista de la dècima. Molts dels sants més importants de la devoció cristiana hi són tractats amb una impecable formalitat. Comença aquí el Moyà més genuí, la veu pròpia, l'excels, l'inimitable..., el qui quedarà ja emmarcat dins la generació de Josep Maria Llompart, Miquel Dolç, Marià Villangómez, Jaume Vidal-Alcover, Blai Bonet...

Ara em ve de gust reproduir aquí la dècima que dedica al sant que tenim en comú... "Agost 10 Sant Llorenç". Diu així: "Levita, blanquíssim cigne/ de l'estany de Déu, és ver/ que malgrat la vostra fe/ i el tres pics santíssim Signe/ no teniu casulla digna/ de la Cort Pontifical?/ No us planyeu, branca de sal/ que un amor voraç de flama/ us farà amb la seva lama/ una capa pluvial."

Fa pocs mesos han estat reeditades aquestes flors dels sants, introduïdes per la mà quasi bé sempre profètica del senyor Gabriel de la Santíssima Trinitat Sampol. Vénen acompanyades de les *Oracions per necessari* (1983), de les quals jo ja tenia un exemplar que m'havia obsequiat fa uns anys el llibreter i editor Francesc Salleras. Continua de ple dins aquest recull el conreu de la dècima. El to, emperò, daval·la molt, en comparació dels versos precedents de *Flos Sanctorum*. En opinió del mateix autor dins la nota preliminar, es tracta d'"un seguit de metàfores eròtiques però no irreverents". És ben ver que no fan

pròpiament un escarni dels sants, i que per molts lectors només es tractarà d'una broma eròtica. Molts dels versos -en opinió meua- no deixen de ser, emperò, una autèntica grolleria.

Cal ara només apuntar-me una anècdota que em crida especialment l'atenció, que no és altra que l'edició del seu primer llibre, titulat *La tribu de la encina* (1940). Per dues pessetes es podia adquirir aquesta novel·la ambientada a la

terra mallorquina abans de la dominació romana. Aparegué amb el pseudònim de Ludito de Pasamano. Segons Jaume Vidal Alcover, era "del tot relacionable amb el poema de Costa i Llobera sobre els druides artanencs". Mai no he tingut la sort de tenir-ne un exemplar en les meves mans. Tenc, emperò, la grata intuïció que de ben segur es deu passar una agradable estona llegint-la.

Francina Armengol

«Exigim al Govern que no ens deixi com a
espectadors de 'la seva' reforma estatutària»

Carles Canals

Francina Armengol, secretària general del Partit Socialista de les Illes Balears (PSIB) a Mallorca, manifesta la vocació de fer del PSIB un partit majoritari a les Illes. Això s'ha d'aconseguir captant el vot urbà, per tal d'augmentar el sostre electoral. Així mateix, pensa que el Partit Socialista defensa l'Espanya plural i que no ha canviat el seu model federalista.

Entrevista

-Després de la "caiguda" del 25 de maig de 2003, en el darrer congrés socialista s'ha acabat imposant la visió que preconitza "més PSOE, menys PSIB"?

-Aquest és un dilema que a algú li

clarament federalista i necessita estar molt arrelat a cadascun dels territoris que vol representar; en el cas de les Illes Balears, amb plena consciència de la nostra terra, la qual té una història, una llengua i una cultura pròpies, però, a més,

ha estat una destinació d'immigració i també és, en conseqüència, plural. El Partit Socialista n'ha de ser el referent pro-

gressista per tenir clar quin paper hem de representar com a Illes Balears a l'Estat espanyol i a Europa.

-Això no obstant, ha desaparegut de la ponència que s'aprovà en

el darrer congrés tota referència a la identitat lingüística balear del PSIB... Implica això que tota defensa dels nostres trets estarà determinada per la sensibilitat de l'orador de torn?

-No. Aquesta és una altra gran mentida que s'ha dit sobre la ponència del PSIB, el qual mai no ha estat nacionalista, sinó federalista... En el darrer congrés es va assumir el mateix compromís de defensar els fets diferencials de les Illes Balears. I això continua present en la ponència que va ser votada per tot-hom, com així ha estat històricament. Ara bé, si a algú li interessa dir que no ha estat així, això és una altra cosa. Parl d'un compromís del PSIB que, per sort, ara ho és també del PSOE.

«Em sembla inadequat que el Govern vulgui redactar el text estatutari»

ha interessat publicar... però que no és real. El Partit Socialista és el mateix i defensa exactament allò mateix. I què crec jo que hem de defensar, dins el model d'una Espanya plural que avança cap a un federalisme? Bé, el nostre partit és

Carrer d'en Rubí, 5
Tel. 71 38 21
07002 Palma (Mallorca)

LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS

LLIBRES INFANTILS
I JUGUETES

LLIBRES DE TEXT

DISCOS I CASSSETTES

SERVEI
DE LLIBRES
ESTRANGERS

Pianos Can Garcias

Des de 1.951

Pere Josep Garcias

Pianer

Reparació, Restauració i Afinació

Venda i Lloguer Opció-Compra

Assessoraments - Transports

Joan Maura, Bisbe, 10
07005 · Palma de Mallorca
Tel./Fax: 971 462 016 · Mòvil: 607 891 930
www.lasguias.com/pianosgarcias

-Ara descartau acords, encara que siguin puntuals, amb els grups nacionalistes o amb entitats de defensa de la cultura pròpia?

-Nosaltres, com a partit, volem ser majoritaris, com és natural: si podem governar en solitari, millor. Però també hem de ser prou intel·ligents -i això és una cosa que he plantejat sovint al partit- per tenir la mà estesa i plantejar acords amb les altres forces d'esquerra i nacionalistes d'aquest país, perquè hi són i perquè representen molts de ciutadans i ciutadanes. Aquesta ha de ser la nostra visió estratègica: incrementar tant com sigui possible el nostre sostre electoral, però atenant a forces amb les quals plantejam un projecte comú en molts d'aspectes. En el cas d'institucions com ara l'Obra Cultural Balear -i al marge de la implicació personal que molts de dirigents en són socis-, hem de tenir clar que és una entitat amb molta d'història, amb la qual crec que hem de tenir una relació especial.

-Quines són les prioritats del vostre partit -i molt especialment, de la vostra federació- davant la reforma estatutària que aviat s'haurà d'encetar?

-Bé, m'agradaria dir unes paraules prèvies per recordar allò que molta de gent, especialment la gent de la dreta, sembla que vol oblidar. Vull apel·lar a la memòria històrica per dir que aquesta reforma és possible perquè, al mes de març, el Partit Socialista va guanyar les elec-

cions generals; abans, amb el senyor Aznar, el senyor Matas i els seus companys al Govern central, era impossible parlar d'una reforma àmplia. Parlam no només de l'Estatut, sinó també d'altres coses molt importants per a les comunitats autònomes, com és ara la reforma de la Constitució per convertir el Senat en una cambra de representació territorial -i aquesta és una tasca que ja ha començat Zapatero en convocar la conferència de presidents autonòmics-, de manera que es mostra una concepció d'Espanya molt més oberta que la del Partit Popular.

-Gràcies per l'aclariment. I ara...?

-La nostra posició en aquestes reformes és que les Illes Balears no poden quedar endarrerides, després de tant de temps de crispació territorial, i han d'aprofitar aquesta oportunitat de minvar aquestes tensions per posar en valor allò que tenim en comú i apartar allò en què discrepam. No podem quedar enrere en res del nostre Estatut, però això ho hem de fer des del consens parlamentari. Ens sembla totalment inadequat que el Govern balear vulgui redactar el text de la reforma estatutària, tal com ha fet el Govern basc -molt criticat pel PP; sigui dit de passada-, sinó que hem d'anar al model català, en què s'estableix el debat dins una ponència parlamentària amb par-

ticipació social i política... amb el PP inclòs, encara que sigui tard i de mala manera. En altres paraules, exigim al Govern que no ens deixi com a simples observadors de la seva reforma, per passar-nos per la seva piconadora. Volem una

«Hem de demanar el nostre sostre competencial i un major autogovern»

reforma àmplia en el sostre competencial, la més àmplia que puguem assumir, però des del plantejament de les Illes Balears. Aquest pensament del president Matas de dir "allò mateix que demani Catalunya" no el compartim. Nosaltres tenim unes necessitats i Catalunya en té unes altres; al cap i a la fi, tot i la nostra història en comú, divergim en moltes de coses, com poden ser les nostres reivindicacions, molt més tardanes. I hem de demanar el nostre sostre competencial, però també més capacitat d'autoorganització de la comunitat autònoma, atès que, a més del Govern, tenim uns consells insulars i uns ajuntaments, dels quals gairebé no es parla en l'Estatut.

-Tornau a insinuar, en conseqüència, que, si la legislatura passada va ser la dels consells insulars, aquesta ha de ser la dels governs municipals?

-Evidentment. Tots sabem que els ajuntaments són les institucions

**Viajes
MARTEL S.A.**
CIBAL 021

**ESPECIAL ESTIU
2004
ESCANDINÀVIA**

GRANDOR DELS FIORDS - 8 DIES - 1.395 euros
BELLES PERLES DEL BÀLTIC - 9 DIES - 1.250 euros
REGNAT SÓL DE MITJANIT - 11 DIES - 1.925 euros
AL NORD DEL EDEN - 12 DIES - 1.825 euros
IMPERI SÓL DE MITJANIT - 15 DIES - 2.025 euros
ALTRES:
MOSCÚ I SAN PETERSBURG - 8 DIES - 995 euros
SICILIA GRAN CLASSE - 8 DIES - 1.125 euros
BELLA AUSTRIA - 8 DIES - 895 euros

SORTIDES MAD-BCN

No inclou taxes aeroportuàries - Preus vàlids per a determinades dades

Informes i reserves: OMS, 50 B. Box 696 · 07003 Palma (Mallorca)
Tel. 971 72 38 42 · Fax 971 72 69 42 · <http://www.viajesmartel.com>

pitjor ateses des dels punts de vista financer i competencial; l'Estatut d'autonomia alguna cosa hi haurà de dir. Ja han passat vint anys des que s'aprovà el text original, i paga la pena fer un projecte institucional seriós.

-Això ens fa parlar ara de finançament: quan el PP, en el Govern, exigeix doblers per a competències com la sanitat o l'educació -transferides per aquella força política con-

tra la voluntat de la resta de formacions, que les consideraven dotades insuficientment-, han canviat ells de parer o sou vosaltres que ara...?

-Nosaltres no ens caracteritzam per ser tan demagogs com el PP, el qual ha canviat substancialment de discurs després del 14 de maig. Mantenim el mateix discurs. I en efecte, les transferències d'educació i de sanitat les

va fer el PP quan governava a Madrid: la primera la va assumir el primer executiu de Matas, i la segona l'haguérem de rebre nosaltres [el Pacte de Progrés] per imposició, sense cap negociació del Govern central amb la comunitat autònoma. Vàrem dir que estava mal finançada i ho mantenim. També s'ha de parlar de com es gestionen els doblers públics -si el Partit Popular fa les inversions que s'han de fer per garantir-ne l'eficiència-

**exo
leta**

Gianni Rodari

**Infants de 0 a 4 anys
Ensenyament en català
Pedagogia activa
Grups reduïts
Servei de cuina**

ARQUITECE BENNÀSSAR, 46
07004 PALMA - Tel. 971 29 90 86

**exo
leta**

Gianni Rodari

cia-, però és clar que tenim problemes de finançament, com també és evident que serem els primers que reivindicarem una millora, governi qui governi a Madrid. És just per a nosaltres el que és just per a les Illes Balears.

-Tornant a la reforma estatutària, votareu a favor de la definició de les Illes Balears com a nacionalitat, seguint la proposta de l'Executiu de Jaume Matas?

-En la reforma de 1999 ja defensàrem aquesta definició, i el PP la va rebutjar en el Congrés dels Diputats. El que no entenc jo és com el PP de les Illes ho explicarà a la seva seu de Madrid, perquè ens trobam en una situació en què el senyor Aznar continua dient que no hi ha d'haver reforma constitucional, ni estatutària, ni de res; una situació en què el senyor Rajoy sembla que no sap molt bé per on ha de tirar... i ara surt el senyor Matas i ens parla de nacionalitat. Em sembla molt bé, però crec que, en política, és fonamental no enganyar la gent, perquè a la fi tot surt. I un Govern que en dos mesos ha canviat radicalment de discurs en relació amb l'estructura institucional demostra que és un Govern de què no et pots fiar, que t'enganya i que es mou per conjuntures polítiques o partidistes.

-També és aquest el cas de l'Euroregió, que promou Maragall i que ara accepta el president Matas?

-Jo vaig dur al Consell Insular de

Mallorca una iniciativa que defensava l'Euroregió, i el PP la va rebutjar amb un discurs radical segons el qual això trencaria la unitat d'Espanya, a més de despertar reminiscències sobre els Països Catalans... Què sé jo. Això mostrarà la manca de capacitat del PP d'entendre la capacitat de coordinació i de cooperació entre diferents regions espanyoles i europees; però també és remarcable el cinisme de Matas, que crea l'anomenat Eix de la Prosperitat amb València i Madrid, i quinze dies després fa un discurs ben diferent davant el president Maragall. Crec que els ciutadans de les Illes Balears tenim un president que no està a l'altura de les circumstàncies, que no sap d'on venim -com va demostrar en el seu discurs al Siglo XXI de Madrid-, no sap on som, ni sap on hem d'anar.

-Parlem també de l'Eix de la Prosperitat. Quina funció pot arribar a tenir aquest lobby?

-És un lobby, sí, per fer política partidista contra el Govern central; i és una llàstima que la farà repre-

«Els ciutadans de les Illes Balears tenim un president que no està a la altura»

sentant tots els ciutadans de les tres comunitats autònomes, no tan sols els que votaren el PP. I hem de recordar que Matas és ambaixador de València, la qual cosa és surrealista. Veig que aquí tot just hi ha interessos dels tres presidents autonòmics dins el seu propi partit -en el PP estan una mica despistats, i tothom s'hi ha de recol·locar-, perquè tenim uns interessos comuns clars amb el País Valencià, però no amb Madrid... L'Eix de la Prospe-

“Encara queden botigues”
Casa Domar Flores

LIQUIDACIÓ PINTURES
(TITÁN, BRUGER, PROCOLOR)

DESCOMPTES DEL
40% FINS AL 80%

PLÀSTICA
ESMALTS SINTÈTICS
ACRÍLICS
LACA, VERNÍS,
PREPARACIONS I PINTURES
MARINES

PAPERS PINTATS I PINTURES · ARTICLES PER A ARTISTES · VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 72 14 83 - Fax 971 71 93 12 · 07002 - PALMA (MALLORCA)

ritat no té cap lògica, si no és la d'una política perversa promoguda pel PP.

-Voldria canviar a un altre tema que també ens interessa com a ciutadans balears: IB3, la nova televisió autonòmica, de la quals molts -entre els quals, l'OCB- sospiten opacitat en els comptes i en l'orientació, a més de ser un desgavell lingüístic.

-Està clar que ens oposam al model que ha mostrat fins ara el Govern, perquè no compleix res del que ha de ser una televisió públi-

ca, i es mostra totalment mancada de transparència. Tot i que nosaltres defensam la creació d'una radiotelevisió si ho podem assumir pressupostàriament, no podem defensar la fórmula amb què s'ha posat en marxa, sense cap consens parlamentari; ni la fórmula amb què es vol regir, la qual és d'una opacitat tremenda; ni la manca de definició com a servei públic. Externalitzar els informatius tot just serveix per eludir tot control polític i social. Amb relació a la llengua, hem de dir que el model bilingüe ara ha resultat ser trilingüe o quadrilingüe... En una co-

munitat autònoma com la nostra, que té una llengua pròpia que travessa dificultats i que només disposa de canals externs en català [amb referència a les televisions catalanes i al Punt 2 valencià], aquesta guerra lingüística ja li lleva la funció social com a relleuament de la nostra identitat. Però, a més, no té cap altra funció social, amb un model informatiu com el que s'ha plantejat. És una televisió clarament partidista al servei de Matas, per tornar a guanyar el 2007, i comet exactament el mateix error que va cometre Aznar amb la televisió d'Urdaci.

*! Composició Maquetació i
Impressió de Llibres i revistes !
Disseny propi
Muntatges i Maquetació de fullets a color!
Pressupots sense compromís !*

arts
xisco
gràfiques

Tel. / fax: 971 475 754

Desconfiança dels empresaris turístics a les Balears

ANTONI TARABINI

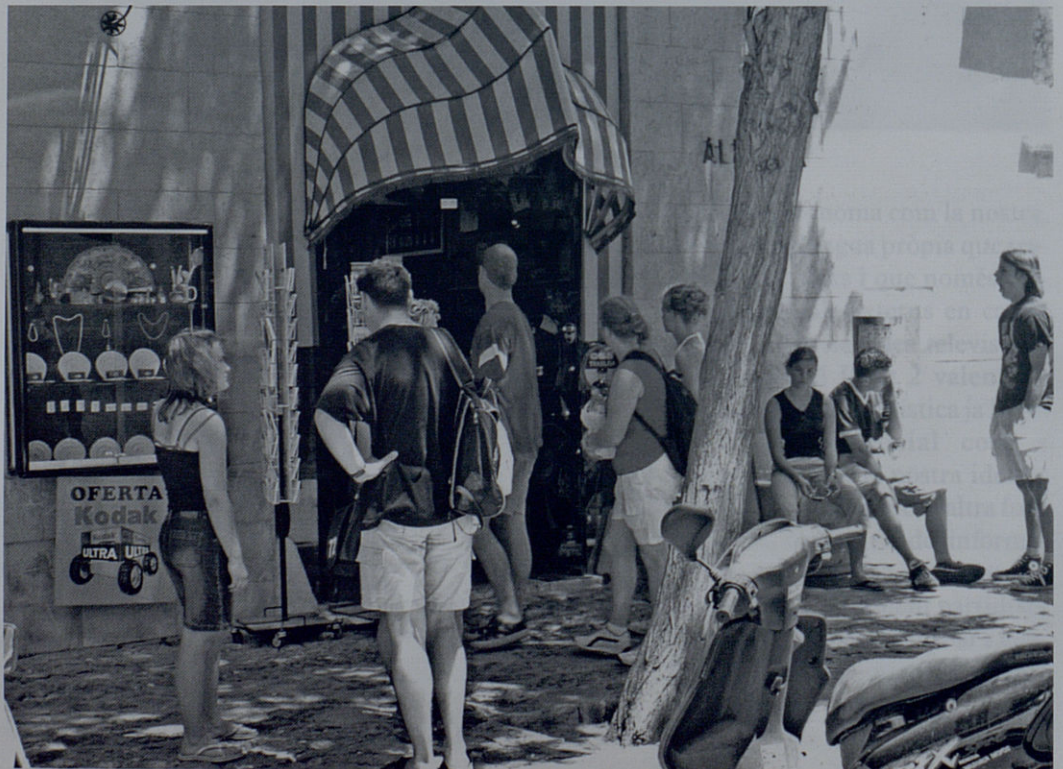
Els empresaris turístics de les Illes Balears manifesten que, enguany, estan perdent la confiança en la perspectiva de negoci. Una oferta complementària a uns preus molt alts i la pèrdua de competitivitat de la destinació en poden ser les causes.

A més a més de les dades objectives, sens dubte, el "clímax" empresarial i dels consumidors és clau per poder avaluar l'estat de salut de l'economia. No debades, des dels Estats Units fins a la Unió Europea, periòdicament es desenvolupen investigacions per conèixer els índexs de confiança/desconfiança dels empresaris i dels consumidors.

A la nostra comunitat sembla que hi ha, si més no, un cert consens sobre el fet que patim una determinada recessió socioeconòmica. Per uns, és una crisi que afecta el nostre model econòmic vigent; per altres, es tracta d'una reconversió, més o menys intensa, bàsicament del sector turístic, i, per uns altres, es tracta d'una situació no desitjable, motivada

bàsicament per la conjuntura internacional. En qualsevol cas, es fa palès que hi ha una profunda preocupació empresarial, més en concret en el nostre sector turístic d'allotjaments, de lleure, d'oferta complementària...

Davant aquesta situació, el que semblaria més raonable seria intentar fer i consensuar un diagnòstic clar de la nostra malaltia, per veure si el que necessitam és una aspirina o una operació quirúrgica. Però, qui ha de fer aquest diagnòstic? Sens dubte, i bàsicament, els agents econòmics i socials. Això vol dir: empresaris i treballadors, patronals i sindicats. Si es vol, fonamentalment els representants del sector turístic, atès que és el sector més afectat per aquesta difícil situació. Però no només ells:

ens hi jugam el present i el futur de tot el nostre teixit productiu; ens hi jugam el nostre benestar. I del diagnòstic és necessari passar a les propostes operatives a curt i a mitjà o llarg termini. Unes mesures concretes i avaluable que sigui possible seguir.

Hi ha -hi hauria de ser- un altre actor bàsic: el Govern de la nostra

comunitat. El seu paper és bàsic per afrontar la situació. Possiblement hauria de tenir la voluntat i la capacitat de convocar els distints agents, precisament per poder fer aquest diagnòstic i comprometre's en la seva àrea de responsabilitat a posar fil a l'agulla. El que és cert és que no es pot limitar a mirar-s'ho de lluny estant.

Clima empresarial

Seguint el mateix model d'Eurostar, i el que ha desenvolupat el baròmetre Gadeso 2004, l'índex de confiança empresarial s'estableix d'acord amb les perspectives de cara a la pròxima temporada turística alta referides a l'activitat actual, a l'activitat i les reser-

BALEARS	MALLORCA	MENORCA	EIVISSA	FORMENTERA
-18%	-20%	-14%	-22,5%	-10%

Taula 1. Índex de confiança dels empresaris turístics: temporada alta 2004

Embat

Llibres

PEDAGOGIA - PSICOLOGIA - CIÈNCIES SOCIALS

Pge. Papa Joan XXIII, 5-E • Geranis Centre - Tel. 971 713 350 • Fax 971 215 641 • 07002 Palma de Mallorca

PREVISIONS	SALDO	AUGMENTARAN	ES MANTINDRAN	DISMINUIRAN
VENDES	-8	10	72	18
PREUS	-20	1	78	21
BENEFICIS	-10	2	86	12
OCUPACIÓ	-4	2	92	6

Taula 2. Previsions dels empresaris turístics: temporada alta 2004

ves, als resultats, i també a l'ocupació laboral. El saldo resultant és la diferència, positiva o negativa, entre les perspectives del 2004 i els resultats de la temporada alta del 2003.

Tal com es pot comprovar en la taula 1, el clima empresarial del sector turístic "bàsic" o "motor" (allotjaments, agències de viatges i companyies aèries) és notablement negatiu. Aquesta realitat pot ser encara més preocupant atès que la temporada 2003 no va ser precisament bona. Tal com es reflecteix en la graella, els índexs són notablement negatius, especialment a Eivissa i a Mallorca. Els més sostinguts, els menys negatius, són a Formentera, i, en el cas de Menorca, en-

cara que són menys negatius, la tendència a la baixa és molt rellevant.

Si analitzam específicament en la taula 2 els factors que determinen aquesta desconfiança empresarial, es fa necessari ressaltar l'evolució dels preus de contractació prevists: són 20 punts més baixos en relació amb el 2003. Encara que es preveuen unes vendes menors que l'any 2003, aquesta disminució és menor que la baixada dels preus que es preveu. La disminució notable dels beneficis prevists és superior a la disminució o baixada de les vendes, i notablement inferior a la probable baixada dels preus. L'única possibilitat d'explicar aquestes previsions és l'actuació sobre els costos

empresarials. Aquests costos, en la majoria de casos, ja són molt acurats. Per això, és previsible que s'actui bàsicament en una disminució dels costos de personal, tant en xifres absolutes d'ocupació laboral com en la major temporalitat i precarietat en les formes de contractació. Són simptomàtiques les darreres dades d'ocupació, de contractació i de temporalitat que ofereixen l'INEM, el SOIB i el darrer informe de conjuntura de la UGT. A més a més de les conseqüències laborals, perquè impliquen també una certa disminució en la qualitat de la prestació dels serveis.

En general, aquesta situació es repeteix a totes les illes: entorn d'un 80 per cent percep la temporada com la del 2003. Però la resta, el 20 per cent restant, marca la nota negativa. En el cas de les vendes que es preveuen és on es posen de manifest les majors diferències internes: un 19% creu que seran pitjors que l'any passat, enfront de l'11%, que les preveu millors. Aquesta situació és comuna al conjunt de cada illa. La diferència és entre les diverses zones i els diferents productes oferts.

Aquesta informació, més ampliada i complementada amb altres estudis, es pot trobar de manera gratuïta en els Quaderns Gadeso, www.gadeso.org.

llum i gas
amb més energia que mai

E gesa endesa

FONO
902 500 902
GES

AVARIES: 902 534 902

Andorra, disposada a entrar en l'Institut Ramon Llull

El cap del Govern andorrà, Marc Forné, ha proposat refundar l'Institut Ramon Llull, i ha ofert Andorra per ser-ne la seu jurídica, mentre que la seu operativa podria ser a Barcelona. Segons el seu paper: "Com a únic estat del món que té per llengua oficial el català, Andorra no pot deixar de ser present en un organisme que té per objectiu la projecció exterior del català."

Marc Forné destaca com a avantatges del nou Ramon Llull que es podria aprofitar la condició estatal d'Andorra i utilitzar-ne la xarxa d'ambaixades per a les actuacions de l'Institut. Així mateix, si el procés fos liderat pel país dels Pirineus, es podrien mitigar o eliminar les suspicàcies que hi pugui haver entre els distints governs autonòmics.

Però en la situació actual això no és possible, ja que els estatuts del Ramon Llull el defineixen com un consorci entre comunitats autònomes espanyoles, fet que impossibilita que n'entri a formar part un estat estranger.

Tant el president de la Generalitat de Catalunya, Pasqual Maragall, com el del Govern de les Illes Balears, Jaume Matas, s'han mostrat disposats a estudiar la proposta i a estudiar-la juntament amb els consellers de Cultura respectius.

Marc Forné assegura que també plantejarà la proposta a la Generalitat Valenciana, a la regió Llenguadoc-Rosselló i a la ciutat de l'Alguer, amb la finalitat que l'Institut refundat aplegui tots els territoris de llengua catalana.

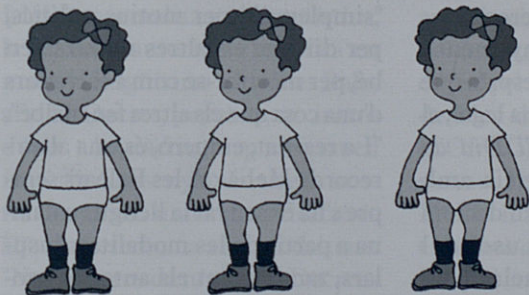

A punt d'aparèixer 'Les tres bessones bebès'

Les tres bessones deu ser el programa de dibuixos més popular de Televisió de Catalunya i una de les sèries d'animació més llargues d'Europa. I el seu èxit no s'ha produït només a casa nostra, ja que l'obra de Roser Capdevila s'ha emès a 158 països, en 31 llengües diferents. Ara, la productora Cromosoma i Televisió

de Catalunya anuncien que treballen en una versió per a infants més petits, que ja s'ha assajat en una col·lecció de llibres i que durà per títol *Les tres bessones bebès*.

La nova sèrie pretén ser el primer contacte dels infants amb les imatges animades i, per això, utilitzarà un llenguatge i unes il·lustracions molt senzills. Els episodis només duraran tres minuts, per tal de no cansar els petits espectadors i gairebé no hi haurà veus, sinó renouets. Encara no hi ha fixada la data de l'estrena.

Polèmica sobre la participació de l'Institut Ramon Llull a la Fira de Guadalajara

Quan manquen pocs mesos per a la Fira Internacional del Llibre de Guadalajara, els primers anuncis de programació que ha fet l'Institut Ramon Llull han provocat nombroses mostres de rebuig, tant a Catalunya com a les Illes Balears. La causa n'és que s'hi han inclòs escriptors i grups musicals en castellà, la majoria ja prou coneguts a Amèrica del Sud i alguns, i d'estils totalment aliens a la tradició cultural catalana, ja que fins i tot s'hi han inclòs grups de flamenc.

Entre els autors balears que s'han mostrat en contra d'aquesta mesura cal destacar la presidenta de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, Antònia Vicens; l'escriptor Sebastià Alzamora; el poeta Miquel Bezares; Albert Herranz; Guillem Frontera; Ponç Pons; Andreu Ferrer; Catalina Sureda, Tomeu Penya, i Gabriel Bibiloni.

La norma que decreta l'ús del mallorquí és una concessió gonellista

E. VIDAL

Joan Melià rebutja la
menció a les
modalitats per
"innecessària" i opina
que el Decret
d'Educació suposa
"una ofensa als
professors" i "un
perjudici al procés de
normalització
lingüística"

"La Conselleria d'Educació pretén culpabilitzar els mestres i els responsables d'altres formacions polítiques, presentar-los com a perseguidors de les modalitats lingüístiques." Aquesta és la interpretació que fa Joan Melià, qui va ser director general de Política Lingüística en el Govern del Pacte de Progrés, a la menció que fa a les modalitats insulars el Decret d'ordenació general de l'ensenyament infantil, de primària i de secundària, que es va publicar en el BOIB del passat 29 de juny i que entrarà en vigor aquest proper curs.

Aquest Decret estableix, en l'article 3, que "la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, en les seves modalitats de mallorquí, menorquí, eivissenc i formenterenc, és la llengua de l'ensenyament." Un parell de setmanes després que es publicàs aquesta norma legal, el periòdic *El Mundo-El Día de Baleares* donava la notícia amb aquest titular: "El Govern decreta per primera vez el uso del mallorquín en las escuelas." La informació recollia unes declaracions de Jaume Juan, director general d'Inspecció de la Conselleria, el qual afirmava que "todo lo que aparece en el decreto explicita lo que no se explicitó y debería haberse explicitado por el Pacte". En una peça informativa a part, el rotatiu informava que "la Conselleria está elaborando unos materiales didácticos especiales para recuperar el acervo dialectal de cada isla", i, a manera d'explicació, Juan apuntava: "En estos materiales, en los que el niño contemplará escenas de cada día,

en su casa, en el patio, en el aula, el alumno verá las palabras propias de cada modalidad escritas en un color diferente. De este modo se potenciará el uso de expresiones propias diferentes, como *got*, *tassó*; *xarrar*, *rallar*, etcétera."

Joan Melià considera que la referència a les modalitats "és totalment innecessària: sempre s'ha ensenyat el català d'aquesta manera, a partir de les modalitats de cada illa, a

partir de la realitat més immediata. És una cosa evident. És un sistema que s'aplica a totes les llengües del món: ensenyar l'idioma a partir de les varietats del territori". Segons la seva opinió, el Govern del PP introdueix aquesta novetat "simplement per motius polítics, per dir que els altres no ho feien bé, per mostrar-se com a salvadors d'una cosa que els altres fan malbé".

"La realitat, emperò, és una altra -recorda Melià-. A les Balears sempre s'ha ensenyat la llengua catalana a partir de les modalitats insulars, tant durant els anteriors governs del PP com amb el Pacte de Progrés. Basta mirar els llibres de text o escoltar el que diuen els professors. A Andalusia, per exemple, s'ensenyava el castellà a partir de les varietats andaluses i no hi ha cap ordre ni decret que ho dictamini." Curiosament, i segons observa Melià, "durant el Govern del Pacte va ser quan es varen editar més llibres de text en les modalitats de cada illa". Tot i la referència a les varietats, el Decret disposa que els alumnes aprendran a escriure la llengua catalana estàndard i que les modalitats que s'ensenyin se-

ran les acceptades per la UIB, institució que és, tal com assenyala la Llei de normalització lingüística, la màxima autoritat científica en matèria lingüística a les Illes Balears. El Decret, per tant, no introdueix, a la pràctica, cap novetat en matèria d'ensenyament de la nostra llengua. L'única modificació és aquesta referència a les modalitats. "No hi ha res de nou en el Decret -diu Melià-; és simplement una concessió a l'electorat més gonellista del Partit Popular."

Segons el seu parer: "El PP té interès per la qüestió lingüística només com a instrument polític. Fan tot el que poden per treure'n un rèdit polític. El més greu de tot és que ofenen els professors, introdueixen confusió dins la societat i perjudiquen el procés de normalització lingüística."

Pel que fa a l'elaboració de material didàctic, Joan Melià recorda que els centres escolars fan servir, des de fa una sèrie d'anys, dos llibres

que els serveixen de guia per ensenyar el català propi de les Balears. El primer és la *Proposta de model de llengua per a les Illes Balears*, editat pel Consorci per al Foment de l'Ús de la Llengua Catalana (COFUC), i del qual són autors Antoni Ignasi Alomar i el mateix Melià. L'altre text és *La Llengua Catalana a Mallorca. Propostes per a l'ús públic*, editat pel Consell de Mallorca, i del qual són coautors els dos anteriors lingüistes i els també membres del Departament de Filologia Catalana de la Universitat de les Illes Balears Jaume Corbera i Gabriel Bibiloni. "Són dos llibres elaborats amb la voluntat d'arribar a un consens, ja que els autors tenen diferents punts de vista. Són també obres de referència, a les quals fa menció la *Gramàtica del català contemporani*", indica Joan Melià, qui observa el fet que són responsables del darrer d'aquests llibres una bona part del Departament de Filologia Catala-

na de la UIB, institució que el Govern de les Illes Balears reconeix com la màxima autoritat científica en la nostra llengua.

Cal recordar que el Partit Popular de les Illes Balears va fer bandera, en el programa electoral que va presentar en els comicis autonòmics de l'any passat, del bilingüisme i de les modalitats insulars. En el primer cas, i a tall d'exemple, l'Executiu vol plasmar el seu model lingüístic en la creació d'una televisió autonòmica on tant el català com el castellà siguin llengües vehiculars, cosa que ha provocat el rebuig de nombroses entitats socials, polítiques i culturals, entre les quals es troba l'Obra Cultural Balear. El Govern de Jaume Matas encara no havia tingut l'ocasió de concretar en cap decisió política la defensa del "mallorquí, menorquí, eivissenc i formenterenc" que tan bons resultats electorals li dona dins segons quins sectors de la població.

Tendències

cinefàgia

La segona mort de Chaplin

MATÍAS VALLÉS

El vagabund se'ns mor per segona vegada; ara, a Palma. Si l'èxit d'una marca consisteix a imposar-se al producte que ven, a deslligar-se de qualsevol consideració qualitativa o fins i tot distintiva -"Vull unes Nike"-, els multicines Chaplin han desbordat la categoria comercial que els engloba. L'experiència que oferien com a article de consum adquiria unes virtuts pròpies. Hi havia pel·lícules que només podies contemplar en aquest complex, i n'hi havia d'altres mai no hi veuries. En el meu cas, record un dels darrers productes mitjans de Harrison Ford, aquella pel·lícula d'adulteris i d'accidents d'avió amb Kristin Scott-Thomas, on em sem-

blava incórrer en el sùmmum de la impropietat. De cap manera no podia trobar-me a la mateixa sala on assistia a les increïbles aventures dels Monty Python. La crítica cinematogràfica Pauline Kael -a la qual utilitzarem com a criteri bíblic, tret que s'avi del contrari- mantenia que els devots de les pel·lícules en versió original o de la cinematografia iraniana practicaven una forma d'elitisme, semblant a la que executen els fanàtics de l'òpera. La nostra tesi, ressenyable potser en una publicació com aquesta, conclou que els Chaplin o el Chaplin -perquè la pluralitat no era una qüestió pacífica- s'erigien com a baluard nacionalista. Sé que

és absurd. Ni els subtítols estaven redactats en català, ni esforços puntuals com mantenir contra vent i marea Funerària Independent permeten aquesta atribució, sense necessitat de jugar amb la imminència geogràfica del punt de partida de la marxa a Lluç a peu. Això no obstant, en la invenció de la tradició que acompanya qualsevol construcció col·lectiva, els multicines hi feien un paper tan important com el castell de Bellver, i eren més visitats que aquest monument. Representaren una expressió cultural de reconeixement simultani, també en les condicions de reserva que s'han enumerat en el paràgraf anterior. No només hi ha pel·lícules que hem contemplat de manera inevitable a les sales del Chaplin, sinó que també n'hi ha d'altres de les quals no hem gaudit allà, i que, això no obstant, associam per simpatia amb aquest establiment.

Admetem, doncs, el Chaplin com un gènere cinematogràfic propi de Mallorca -no importa que es trobàs en la línia dels complexos d'altres localitats-, que facilità que accedíssim a la modernitat sense descartar que els seus promotors poguessin imaginar-lo com una màquina d'adoctrinament. Ocupava aquest punt avui impensable del negoci cultural no subvencionat, si exceptuam la curiosa llegenda sobre l'or de Moscou que s'utilitzà en la seva gènesi. La concepció fou idíl·lica fa un quart de segle, i avui ens semblaria desgavellada. Per exemple, els multicines incorporaven una interessant biblioteca. I una vegada més, la nostra memòria s'associa als llibres que hi adquirírem. Me'n record d'un de Sèneca d'Alianza, i d'un retrat comparat de Ferrater Mora sobre quatre filòsofs. Recordau que hi hagué un temps que, fins i tot a Palma, la gent passejava amb un diari davall el braç. Aquesta experiència cultural completa partia de la superioritat erudita del Chaplin -entès com un conjunt orgànic- sobre els que n'eren clients. A saber: hi entràvem acomplexats, com entràriem a la National Library, desbordats per l'exhibició del múscul llibresc. Els multicines sabien molt més de l'assignatura que qualsevol de les persones que hi formiguejàvem a dins. La situació ha canviat. De la

mateixa manera que avui ens introduïm en qualsevol habitatge privat amb la certesa que el contingut cultural -ja siguin els vídeos documentals de la natura o la col·lecció dels nobels de literatura homogeniament enquadernats i poc fatigats- no ens sobrecol·larà; la mateixa impressió ens domina quan escometem un megaplex. Hi ha poc cinema, fora de la superfície estricta de la pantalla, i tampoc no s'hi pot fer gala d'instrucció cinematogràfica. El cinèfil té milions de canals -amb Internet al capdavant- per nodrir-se. Fa vint anys només disposàvem del cordó umbilical del Chaplin, que avui ploram sense llàgrimes perquè se'ns esgotà la commiseració.

Pocs començaments pogueren ser tan optimistes, en una època en què les esperances eren encara a l'alçada de les expectatives. Les tres pel·lícules de la inauguració són tres fites cinematogràfiques, molt per sobre dels seus valors estètics estrictes. *Sacco e Vanzetti* fou reestrenada fa uns mesos a la mateixa sala, i centenars de joves pogueren entendre l'emoció dels ancians de la tribu davant l'assassinat dels líders sindicalistes. El seu punt de vista avui ens sembla desorbitat, però tingué molt sentit a les acaballes del cinema polític. I al rompent de l'alba d'un nou hedonisme, *La grande bouffe*, de Marco Ferreri, havia de descol·locar l'esquerra clàssica, en ignorar qualsevol plantejament ideolò-

Relojeria Española S.L.
Fundada en 1885

Concessionari Oficial

Ω
OMEGA

LONGINES
SWISS WATCHES

TE
TISSOT
Swiss Quality Time

RADO
Switzerland

OFFICIAL COSMONAUTS CHRONOGRAPH
FORTIS
swiss watches

SWISS
ARMY

EMPORIO ARMANI

HAMILTON
AMERICAN • SINCE 1892

Plaça de Cort, 14
Tel. 971 721 563 • 971 724 344
Fax 971 714 369

gic per embolicar-se en un consumisme "fins que la mort ens separi", avui totalment assimilat. I finalment, *Jonás*, l'experiència anarquista, els primers rampells nostàlgics del maig del 68. El protagonista complí els vint-i-cinc anys l'any 2000, i li correspon a ell decidir si les previsions eren errònies. Hi hagué decepcions, que serien incomprensibles en una relació merament mercantil. El pas a les cinc sales suposà una ruptura de la asimetria: la número quatre tenia una mida desmesurada, interessant des del punt de vista de la seva explotació, però que rompia l'harmonia de les capacitats reduïdes. El que és pitjor d'aquest tipus d'establiments és que la complicitat que ens inspiren acaba fent-nos sentir copropietaris, amos d'un punt de vista que s'hauria d'incorporar forçosament al disseny del

complex. Aquest miratge es paga molt car, encara que avui hem descobert que no resulta tan absurd com es pretén. Per exemple, els dominis d'Internet han generat una gèlida familiaritat, on podem interferir o interaccionar amb els dissenys inicials. És a dir, el moment del creixement suposava també les primeres desercions, la gènesi de la distància. I no oblidem la cronologia, amb una esguerra que començava a cultivar acuradament el desencant dels seus fidels.

El Chaplin ens enlluernà en polvoritzar la sala única, i per això avui en comentam la desaparició. El multicine es creu poderós contra l'antecessora, és el mamífer carnívor que s'ha adequat millor a la supervivència que el dinosaure que el precedí. Fins al punt que els diplococus acaben fent-ne mimesi, i

el nounat aconsegueix compartimentar-se per emulació. Això no obstant, a la llarga acabarà devorat per una eruga amb més anells que ell. Del multiplex al megaplex, que els triplica en sales i amb les butaques en grada. Així ha mort aquest cap mític, mantenint eternament la fenomenal *Comandante* o la desafiant *Les invasions bàrbares*. Aquesta darrera pel·lícula aborda precisament l'agonia d'empreses com el Chaplin, la seva manca de sentit en una societat que viatja massa de pressa cap enlloc. La revolució és tan impossible com la involució. Hem viatjat amb uns multicines des del temps que Costa-Gavras només era comprensible en aquest escenari, fins que *La caixa de música* o *Mad City* es desplaçaven vers les audiències majoritàries. No funciona sempre. Sempre no funciona.

PREMIS A LES ESCOLES

14 premis de 3.300 euros cadascun

CEIP Sant Joan de Berga (Berguedà)

Col·legi El Carme de Vilafranca (Baix Penedès)

CEIP Mas Perera de Vilafranca (Baix Penedès)

CEIP Horta Vella de Sant Carles de la Ràpita (Montsià)

CEIP Mare de Déu del Remei d'Alcover (Alt Camp)

IES La Serra de Mollerussa (Pla d'Urgell)

CEIP Lola Anglada d'Esplugues de Llobregat (Baix Llobregat)

CEIP Joan Maragall de Sabadell (Vallès Occidental)

Escola Mare de Déu de la Soledat de Barcelona (Barcelonès)

CEIP Lloriana de Sant Vicenç de Torelló (Osona)

IES Gabriel Ciscar d'Oliva (la Safor, País Valencià)

IES Berenguer d'Anoia d'Inca (El Raiguer, Illes Balears)

CP Gabriel Palmer d'Estellencs (Serra de Tramuntana, Illes Balears)

La Bressola del Soler del Soler (Rosselló, Catalunya Nord)

PREMI A MESTRES I PROFESSORS

Dotat amb 9.000 euros: 6000 euros a l'autor del treball guardonat i 3.000 euros de subvenció per contribuir a la seva edició

Ha estat atorgat al treball **L'aigua, en tenim poca i cal conservar-la** de Josep Ramon Torres-Baldoví i M. Guadalupe Palau i Montegudo de La Pobla Llarga (Ribera Alta, País Valencià)

El jurat ha establert una menció especial al treball **Visquem la llengua! Engresquem la lectura! Recursos lingüístics i experiències pedagògiques viscudes** de Josep M. Calbet i Cassanyes de Valls (Alt Camp)

PREMIS ALS ALUMNES

75 premis de 700 euros cadascun

EDUCACIÓ INFANTIL I CICLE INICIAL

Projecte Picasso Alumnes de 2n de cicle inicial del CEIP Perú, de Barcelona

Descobrim el nostre entorn Alumnes de 1r i 2n de cicle inicial de primària del CEIP Mare de Déu del Remei, d'Alcover

Vivim la llengua Alumnes de 1r i 2n de cicle inicial de primària del CEIP Martí Poch, de l'Espluga de Francolí

Projecte animals Alumnes de 2n de primària del CP Professor Ramiro Jover, de València

Anem a Poblet Alumnes de 2n de primària del CP Platero y yo, d'Aldaià

El bosc del nostre entorn Alumnes de 1r i 2n de cicle inicial de primària del CEIP Enric Casassas, de Sabadell

Llibre dels somnis Alumnes de 2n de cicle inicial del CEIP Guillem-Sant Miquel, de Vic

Els ocells Alumnes de 2n de cicle inicial del CEIP Lloriana, de Sant Vicenç de Torelló

Nosaltres també som escriptors Alumnes de P3 i P4 d'educació infantil del CEIP La Monjoia, de Sant Bartomeu del Grau

La línia del temps, Barceloneta (1753-2003) Alumnes de 1r i 2n de primària del CEIP Alexandre Gali, de Barcelona

Cargols al pati, P3 Alumnes de P3 d'educació infantil del CEIP Marianao, de Sant Boi de Llobregat

Organitza't amb la recerca Alumnes de 1r i 2n de cicle inicial del CEIP Sant Jordi, de Navàs

CICLE MITJÀ I SUPERIOR

Per llepar-se els dits Alumnes de 4t de primària del CEIP Escola Enxaneta, de Valls

La vinya i el vi Alumnes de cicles mitjà i superior de primària del CEIP Sant Domènec, de la Ràpita - Santa Margarida i els Monjos

Un passeig pel Bages Alumnes de 4t de primària de l'escola Vedruna, d'Artés

La vida associativa del nostre poble. Sùria Alumnes de 6è de primària del Col·legi Sagrat Cor de Jesús, de Sùria

La història de la meua vida. Alumnes de 6è de primària del CEIP Vista Alegre, de Castelfdefels

Els incendis Alumnes de 6è de primària del CEIP Sant Miquel, de Cornellà de Llobregat

La prehistòria Alumnes de 4t de primària del CEIP Doctor Fleming, de Viladecans

Quart de mil·lenni de la Barceloneta. Murals Alumnes de 3r i 4t de primària del CEIP Alexandre Gali, de Barcelona

"La corrida" Alumnes de 3r de primària de les Escoles Parroquials Anunciata, de Puig-reig

Harry Potter... A casa nostra Alumnes de 5è i 6è de primària del CEIP Bernat de Riudemeia, d'Argentona

Gent de la nostra terra Alumnes de 6è de primària del CEIP Miquel Granell, d'Ampostà

Els pastors Alumnes de 6è de primària del CEIP El Cabrèrès, de l'Esquirol - Santa Maria de Corcó

Projecte Títels Alumnes de 5è i 6è de primària del CEIP Enric Grau Fontserè, de Llívia

Creïxer junts. Millor Alumnes de 3r de primària del CP Ausiàs March, de Picanya

ESO

Juguem amb la llengua Alumnes de 3r i 4t d'ESO del SES Fonts del Glorieta, d'Alcover

Els castells... a Valls Alumnes de 1r i 2n d'ESO de l'IES Jaume Huguet, de Valls

Gàbies fora!

L'aventura ve d'antic Alumnes de 2n d'ESO de l'escola Vedruna, d'Artés

Temps de castells Alumnes de 1r d'ESO de l'IES Llobregat, de Sallent

Pitò, el drac del Parc Güell; L'ocell viatger; Ara fa 50 anys Alumnes de 2n d'ESO de l'IES Gaudi, de Reus

Estudi sociolingüístic dels alumnes de 4t d'ESO. Mapa lingüístic Alumnes de 4t d'ESO de l'IES Estany de la Ricarda, del Prat de Llobregat

Passions africanes Alumnes de 2n d'ESO de l'IES El Cairat, d'Esparreguera

Cria natural i cria artificial Alumnes de 4t d'ESO de l'escola L'Horitzó, de Barcelona

Jocs tradicionals Jaume Fàbrega i Jordi Riera, alumnes de 3r d'ESO de l'IES Bell-lloc del Pla, de Girona

Experimentació assistida per ordinador Alumnes de 4t d'ESO de l'IES Guindàvols, de Lleida

La immigració Alumnes de 4t d'ESO de l'escola Tabor, de Santa Perpètua de Mogoda

L'herbari virtual del Parra Alumnes de 3r d'ESO de l'IES Josep Maria Parra, d'Alzira

2004 Odissea de l'espai. De la lluna a Mart, de Mart a Saturn, des del planeta blau Alumnes de 1r i 2n d'ESO de l'IES Porçons, d'Aielo de Malferit

12 redaccions en PowerPoint

El meu poble: una activitat en PowerPoint Alumnes de 1r i 2n de cicle d'ESO de l'IES Josep Sureda i Blanes, de Palma

BATXILLERAT

Prevenió de lesions en l'activitat castellera Anna M. Jiménez Ruiz i Raquel Ruiz Olivares, alumnes de 2n de batxillerat de l'IES Lluís Companys, de Ripoll

Auditoria ambiental: anàlisi del confort a l'ala nord de l'IES de Castellar Alumnes de 2n de batxillerat de l'IES de Castellar, de Castellar del Vallès

Les quintes de l'Hospitalet, història del nostre passat militar Ivan Ramos Martínez i Marcos Rodríguez Romero, alumnes de 2n de batxillerat de l'escola Sant Josep Obrer, de l'Hospitalet de Llobregat

Aproximació a la interferència lingüística en l'alumnat de 1r d'ESO a 2n de batxillerat Anna Tudela i Isanta, alumna de 2n de batxillerat de l'escola Cervetó, de Granollers

La química del vi Anna Miró Pons, alumna de 2n de batxillerat de l'IES Martí l'Humà, de Montblanc

Cançons dels avis del Pla d'Urgell Arnau Vilarió i Moncasí, alumne de 2n de batxillerat de l'IES La Serra, de Mollerussa

Les formes de relleu a la Pinyalada Elisenda Fàbrega Pascual, alumna de 2n de batxillerat del CE Les Alzines, de Girona

De la Farga F. Bori a Alts Forns de Catalunya. Arqueologia industrial Eduardo Sacristán Díez, alumne de 2n de batxillerat de l'escola MM. Concepcionistes, de Barcelona

Sant Antoni: una festa que ens agermana Sandra Gisbert, Marta Lizana i Andrea Vizcaino, alumnes de 2n de batxillerat de l'IES Campanar, de València

La música popular urbana Núria Ollero Cano, alumna de 2n de batxillerat de l'IES Isaac Albéniz, de Badalona

Les coves del Salnitre: una aproximació dual Joan Sánchez Corominas i Xavier Barceló Montañés, alumnes de 2n de batxillerat de l'IES El Castell, d'Esparreguera

La portada de Ripoll: tempteig d'una interpretació Carlota Navarro Torres, alumna de 2n de batxillerat de l'Escola Pia de Nostra Senyora, de Barcelona

La química del color Mònica Valls Sanagustín, alumna de 2n de batxillerat de l'IES Guindàvols, de Lleida

La veu de les imatges Alumnes de 1r de batxillerat de l'IES Arabista Ribera, de Carcaixent

Els republicans als camps de concentració nazis Catí Gómez García, alumna de 2n de batxillerat del Centre d'Estudis Montseny, de Barcelona

Vii-les romanes a Tàrraco Edgar Sansó Camps, alumne de 2n de batxillerat de l'IES Gaudi, de Reus

Viu a Gràcia durant la Guerra Civil Pilar Aliart Rodríguez, alumna de 2n de batxillerat de l'IES Vila de Gràcia, de Barcelona

Un temps, una gent Carles Mercader Rodríguez, alumne de 2n de batxillerat de l'escola La Salle Horta, de Barcelona

Revista Xusky Alumnes de 1r i 2n de batxillerat de l'escola La Salle Barceloneta, de Barcelona

Mataró. Quo vadis? Ester Fernández Ibrán, alumna de 2n de batxillerat de l'IES Alexandre Satorras, de Mataró

Cementiri de Sinera Laia Fontbona i Serradó i Silvia Núñez i Sillué, alumnes de 2n de batxillerat de l'IES Els Tres Turons, d'Arenys de Mar

DIVERSOS

El romànic a Catalunya Alumnes d'educació infantil, cicle inicial i cicle mitjà del CEIP Serena Vall, de Sant Andreu de Llavaneres

Mojar Alumnes de tots els nivells del CEIP Circell, de Moja Olèrdola

El paper a la Riba Alumnes de tots els nivells del CEIP la Riba, de La Riba

Un tomb per l'espai Alumnes de tots els nivells del CEIP les Moreres, de Les Pobles - Aiguamúrcia

Ràdio Espill 100.6 FM Alumnes de tots els nivells de l'escola L'Espill, de Manresa

Poesia per a tots Alumnes de tots els nivells del CEIP Bonaventura Gran, de Riudoms

L'aventura de llegir Alumnes d'educació infantil i primària del CEIP Mare de Déu de la Muntanya, d'Esparreguera

Festa de Sant Ponç Alumnes d'educació infantil i primària del CEIP L'Agulla, del Catllar

El conte viatger Alumnes de tots els nivells del CEIP Escola Bellaterra, de Cerdanyola del Vallès

La meua ciutat Alumnes de 2n 4t i 5è del Col·legi Joaquina de Vedruna, de Terrassa

Llibre gran de la setmana cultural curs 2002/03. La màgia de Gaudí Alumnes de tots els nivells del CP Taquígraf Martí, de Xàtiva

El nostre entorn natural Alumnes de tots els nivells del CEIP El Sitjar, de Linyola

Quina por! Alumnes de tots els nivells del CEIP Mediterrani, de Tarragona

EDUCACIÓ ESPECIAL

Teatre: 25 anys d'escola, 25 anys d'històries Alumnes d'educació especial del CEE Horitzó, de Pineda de Mar

Comitè organitzador

Montserrat Carulla i Font
Josep González-Agàpito i Granell
Rosa Boixaderas i Sáez
Carme Alcoverro i Pedrola
Joaquim Arenas i Sampere

Jurat

Carme Alcoverro i Pedrola
Rosa Boixaderas i Sáez
Maria Isabel Espinosa i Bort
Josep González-Agàpito i Granell
Jordi Martí i Feixes
Joaquim Monclús i Llorens
Antoni Solé i Bonet
Rosa M. Pujadó i Polo
Enric Queraut i Catà

Si voleu més informació consulteu la nostra web: www.fundaciolluiscarulla.org

Premis Baldiri Reixac
Aribau 185. 08021 Barcelona
Tel. 93200537

Can Calicó

Can Calicó és una de les botigues més conegudes de Palma, especialment per la gent que es dedica a la pesca. Aquí hi poden trobar tot tipus de d'ormejos per pescar. I també per equipar una petita embarcació. La veritat és que és una tenda tradicional, la primera a Palma, fundada l'any 1950. Fa deu anys obriren la del Portitxol, davant el club i és una de les més visitades. Can Calicó té molts de clients i cada any n'està assegurada la presència al Saló Nàutic de Palma. Rodets, ginyes, canyes de pescar, cordes, hàncors, etc. Tot això dona un ambient mariner a la casa que ens transporta quasi a temps passats. No obstant això, totes les darreres novetats en pesca són a la botiga. Des de les canyes de material modern i resistent, fins a rodets automàtics i semiautomàtics, per fer més fàcil la pesca. L'actual propietari de les tendes de Can Calicó, Guillem Thomàs, és una persona popular en el món de la pesca, i ell segueix amb el negoci que ja té més de cinquanta anys de vida. I encara n'hi resten molts més.

Can Calicó
Passeig Bruceló Mir, 17
Tel. 971 246 004

Beep Palma Argentina

En el nostre local es troba tot tipus de material informàtic, ordinadors amb 3 anys de garantia, equips d'impressió, fax, copiadors, tintes i tòner (originals i compatibles), consumibles, televisors LCD i de plasma, així com equips d'àudio i vídeo.

La tenda disposa d'un servei tècnic propi per solucionar els problemes d'avaries, de configuració, de xarxes locals, comunicacions, etc., a la mateixa botiga o domicili particular i a empreses.

També ofereix un servei de revelatge de rodets fotogràfics, còpies de suport digital, en paper, escaneig, còpia-còpia, impressió d'imatges digitals sobre diferents suports i textures. Aquesta tenda ofereix, també, un servei de manteniment i d'atenció continuada per a tot tipus d'elements informàtics.

Beep Palma
Avinguda d'Argentina, 12
Palma
Tel. 971 28 54 22
<http://beepalma.com>

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BALEARS

CIUTAT DE PALMA

 FUNDACIÓ PÚBLICA
DE LES BALEARS PER A LA MÚSICA

ABONAMENTS I VENDA D'ENTRADES

Preu abonaments: 16 concerts, 25% de descompte. Platea: 300 €. Anfiteatre: 204 €.
Abonament a la carta: mínim de 6 concerts, 15% de descompte sobre el preu de taquilla.
Preus de les entrades: Platea 25 €, Anfiteatre 17 €, Carnet Jove: 5 €
Tots els concerts seran en dijous a les 21 hores a l'Auditori.

Per a més informació: www.sinfonica-de-balears.com i també al telèfon de la Fundació: 971 28 75 65

TEMPORADA 2004 | 2005

Edmond Colomer, director titular

concert 1

14 d'octubre 2004

Edmon Colomer, director
Catherine Cho, violi

Brahms: Obertura acadèmica, op. 80
Brahms: Concert per a violi i orquestra, op. 77
Brahms: Simfonia núm. 2, op. 73

concert 2

21 d'octubre 2004

Franz-Paul Decker, director
Ida Haendel, violi

Beethoven: Concert per a violi i orquestra op. 61
Strauss: *Feuersnot*, "Escena d'amor"
Strauss: *El cavaller de la rosa*, suite

concert 3

11 de novembre de 2004

Edmon Colomer, director
Andreu Riera, piano

Debussy: *Prélude à l'après-midi d'un faune*
Ravel: Concert per a piano i orquestra en sol
Debussy: *Ibéria*
Ravel: *La Valse*

concert 4

18 de novembre de 2004

25è Aniversari de les Corporacions Locals

Oliver von Dohnanyi, director
Smerald Spahiu, violi

Alis: Simfonia núm. 5, op. 207 (estrena)
Wieniawski: Concert per a violi i orquestra núm. 2, op. 22
Dvořák: Simfonia núm. 9, op. 95 "del Nou Món"

concert 5

16 de desembre 2004

Edmon Colomer, director
Albert Montserrat, tenor (Florestan)
Tatiana Melnichenko, soprano (Leonora)
Eliel Carvalho, bariton (Don Pizarro)
Ivan García, baix (Rocco)
Naróa Intxausti, soprano (Marzelline)
Jordi Casanova, tenor (Jaquino)
Giovanni Tarasconi, bariton (Don Fernando)
Cor de la Fundació Teatre Principal (Dir. Francesc Bonnin)

Beethoven: *Fidelio* (òpera en versió de concert)

concert 6

17 de gener 2005

Theodor Guschlbauer, director
Damián Martínez, violoncel

Elgar: Concert per a violoncel i orquestra, op. 85
Bruckner: Simfonia núm. 6, "Pastoral"

concert 7

27 de gener 2005

Edmon Colomer, director
Elgar: Variacions "Enigma"
Marquès: Simfonia núm. 5, (estrena)

concert 8

3 de febrer 2005

Matthias Bamert, director
Ramon Coll, piano

Chopin: Concert per a piano i orquestra núm. 1, op. 11
Prokofiev: *Romeu i Julieta*, suite

concert 9

10 de febrer de 2005

Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya
Vassili Petrenko, director
Àngel Jesús García, violi
Ana Galán, violi

Prokofiev: Obertura sobre un tema hebreu, op. 34
Pärt: *Tabula Rasa* (doble concert per a dos violins, orquestra de corda i piano preparat) (1977)
Xostakóvitx: Simfonia núm. 9, op. 70

concert 10

24 de febrer de 2005

Edmon Colomer, director
Joan Enric Lluna, clarinet

Grieg: Peer Gynt, suite núm. 1
Nielsen: Concert per a clarinet, op. 57
Sibeli: Simfonia núm. 2, op. 43

concert 14

5 de maig de 2005

Dia d'Europa

Edmon Colomer, director
Ana Häslér, soprano
Marina Rodríguez-Cusí, mezzo
Carlos Silva, tenor
Josep Miquel Ramon, bariton
Cor de la Fundació Teatre Principal (Dir. Francesc Bonnin)
Coral Universitat de les Illes Balears (Dir. Joan Company)

Beethoven: Simfonia núm. 9, op. 125

concert 15

12 de maig de 2005

José Ramón Encinar, director
Josep Miquel Ribot, baix

José Luis Turina: *Don Quijote*, Danzas
Ibert: *Quatre chansons de Don Quichotte*
Mozart: Ària "Un bacio di mano" (KV 541)
Mozart: Ària "Per questa bella mano" (KV 612)
Mozart: Ària "Madamina, il catalogo è questo" (Don Giovanni)
Ibert: *Hommage à Mozart*
Strauss: *Don Juan*, op. 20

concert 16

19 de maig de 2005

Edmon Colomer, director (SL)
Abdel Rahman El Bacha, piano
María Espada, soprano
Marta Almajano, soprano
Antoni Aragón, tenor
Javier Martín Royo, baix
Cor de cambra Studium (Dir. Carles Ponseti)
Mozart: Concert per a piano i orquestra núm. 24 (KV 491)
Mozart: Missa en do menor (KV 427)

Consell de
Mallorca

LLORENÇ VALVERDE
CATEDRÀTIC

"Jo he decidit implicar-me personalment en l'ús del català"

A Mallorca tenim una llengua
pròpia.

Molts dels que viuen aquí encara
no la parlen, i alguns ni tan sols
l'entenen.

Si et sents mallorquí o vius a
Mallorca, fes sentir la nostra
llengua.

**TeNiM
UNa LLeNGUa
PeR SeNTIR**